

ILMAILUALAN UNIONI IAU:N JÄSENLEHTI

Unioni

29.10.2014

NRO 4

Eläkeratkaisu / Uusia säästösopimuksia / Nurkan historia

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Eläkeratkaisu kantaa pitkälle tulevaisuuteen
- 7 Mittava säästösopimus SLSY:n ja Finnairin välille
- 8 Lyhyt kääntö
- 9 Yt-neuvottelut yrittäjät

10 Avioniikkautiset -lehden lyhyt historia

14 Pitkän linjan rahtimies eläkkeelle

- 16 Yleinen työttömyyskassa
- 18 Mielenäpahoittaja – elokuva
- 20 Työpaikkatapaturmien taajuus laskee edelleen
- 20 Täsmätietoa etuuksista ja vakuuttamisesta työkomennuksen aikana
- 21 Ammattitaudit maksavat lähes sata miljoonaa euroa vuodessa
- 22 Ruotsissa työsuojelu ajautuu kriisiin
- 22 Opas sosiaalisen median käyttöön
- 22 Työsuojelupalkinto Ouluun
- 23 Kolumni: Työturvallisuuden hintalappu
- 24 Tuska vai Ruska?
- 26 Oikeus kuntoutukseen selvitettävä ennen työkyvyttömyyseläkettä
- 26 Aslakista tulee AURA-kuntoutus
- 27 Kassakulma: Ansiopäivärahan saajien määrä on kasvussa
- 29 Sopivat yöunet vähentävät sairauspoissaoloja
- 29 SMU ja TTT Teollisuuden palkansaajien jäseniksi
- 30 Uusi opas vastaa työelämäkysymyksiin 13 kielellä
- 30 Kuvakulma
- 31 Huolehdi jäsenyydestäsi
- 32 Luottamusmiesvalinnat

KANSIKUVA:

Ilmailun ihmemaa Oz – sateenkaaren tuolta puolen ei löytynyt ruukullista kultaa, vaan pidennetty työura ja yritysten säästöohjelma

Ohjaus – Victor Fleming

Kuva – Judy-Elina Garland-Rajala

Idea – JM Variksenpelätti-Koskinen

Unioni

Levikki 4200
18. Vuosikerta

Julkaisija
Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
1795-2840 (Painettu)
1795-343X (Verkkoalehti)

Päätoimittaja
Juha-Matti Koskinen
Puh. 040 766 9040
juha-matti.koskinen@iau.fi

Toimitussihteeri
Pekka Kainulainen
Puh. 040 528 8166
pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
Markus Berg
Reijo Hiltunen
Pekka Hintikka
Arto Kujala
Ari Miettinen
Vesa Suni
Sari Virta
Jyrki Väyrynen

Toimitus
John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI
Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
Lehti ilmestyy 2014 viisi kertaa.
Ilmestymisaikataulu sivulla 30.

Aineisto
Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetetyistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
Elina Rajala

Paino
Sälekarin Kirjapaino Oy
Somero

Asianajokortti ja riitarekisteriote

Tällä hetkellä Ilmailualan Unioni on osapuolena noin neljässäkymmenessä erimielisyydessä. Nämä ovat siis jossain vaiheessa prosessia olevia, joista tausta-aineisto on jo koottuna. Odotushuoneessa on lisäksi jokunen uusi riita kehkeytymässä ja toki samanaikaisesti juttuja myös ratkeaa.

Eripura lieenee työelämässä luonnollista ja väistämätöntä, kuten muussakin ihmisten välisessä toiminnassa. Se että sopu syntyy yhä harvemmin siellä mistä skismat ovat peräisin, on valinta. Monin paikoin selvitystyötä yritetään pitkittää, sekä tehdä se ammattiliitoille mahdollisimman kalliiksi. Tavoitteessa on myös onnistuttu. Tosin toistaiseksi lopulliset kokonaiskustannukset ovat olleet työnantajille suuremmat.

Jokainen tora on tietysti omansa, mutta karkeasti ottaen ne voi jakaa suunnitteen seuraavalla tavalla.

Ensinnä ovat yksittäisjäseniä koskevat ristiriidat. Niiden taustalla on useimmiten epäily väärin maksetusta palkasta tai laittomasta irtisanomisesta. Sitten ovat laajempia ryhmiä koskevat kiistat. Niiden tyypillisimpiä syitä ovat maksamattomat tai myöhässä olevat palkat, epäselvyydet työehtosopimusten määräysten tulkitsemisesta tai tuleeko työnantajan ylipäänsä noudattaa työehtosopimusta, ”joka on mahdottoman paksu, täynnä kohtuuttomia määräyksiä, aivan hirvittävän kallis verrattuna tähän toiseen ja lentoliikenne loppuu Suomesta ja kilpailulainsäädäntö ja Euroopan Unionin regulaatiot ja markkinapalkka ja niin edelleen”.

Erimielisyyksiä ei synny tasaiseen tahtiin. On varsin tavallista, että yhteistoimintamenettelyjen vanavedessä seuraa ruuhkahuippu. Tällä hetkellä IAU:n sopimusalueilla on käynnissä useita yt-neuvotteluja. Niiden tilannetta käsitellään tässä lehdessä tarkemmin toisaalla.

Tässä lehdessä on myös Finnair-tekniikan lähihistoriaa koskeva juttu Avioniikka-uutisten viimeisestä numerosta vuodelta 2011.

Tuolloin elettiin aikaa, jolloin emoyhtiö Finnair kehotti tekniikan tytäryhtiöitään päättämään nykyiset ja olemaan solmimatta uusia konsernin ulkopuolisia sopimuksia töistä. Samanaikaisesti se ulosliputti käytännössä kaikki mahdolliset omat työnsä pois Suomesta. Tästä itse aiheutetusti seurasivat tuotannolliset ja taloudelliset syyt, jonka seurauksena pelkästään IAU:n sopimusalueelta irtisanottiin satoja työntekijöitä.

Kyseessä oli strateginen valinta, eikä siitä voi tehdä erimielisyyttä tai riitauttaa. Tapaus on toistaiseksi viimeinen kerta kun Ilmailualan Unioni tai joku sen ammattiosastoista on työtuomioistuimessa todettu osalliseksi työehtosopimuslain vastaiseen työtaisteluun.

JM Koskinen

”

*Työrauha ei rakennu
vain lakkosakkoja
nostamalla*

JM KOSKINEN

Eläkeratkaisu kantaa pitkälle tulevaisuuteen

■ Yli viisi vuotta jatkunut jurnutus eläkeiän nostamisesta saatiin päätökseen, kun työmarkkinoiden keskusjärjestöt pääsivät syyskuussa sopuun eläkeuudistuksesta.

Pelkän eläkeiän nostamisen sijaan työmarkkinoiden keskusjärjestöt sopivat vuosikymmenen sosiaalipoliittisesta uudistuksesta.

– Tämä on kokonaisuudistus muuttuvan työelämän tarpeisiin, luonnehtii SAK:n edunvalvontajohtaja **Janne Metsämäki**.

– On ymmärretty, ettei kyse ole pelkäästä eläkeiästä vaan laajemmin työurista ja työelämästä.

Eläkeuudistusta tarvittiin, koska suomalaiset elävät pidempään samaan aikaan kun työssäkäyvät ikäluokat pienevät. Hyvinvointipalvelujen rahoittaminen edellyttää, että osa pidentyvistä eliniästä käytetään työelämässä.

- Pidempi työura merkitsee samalla parempaa eläkettä, Metsämäki muistuttaa.

Kolme tavoitetta

Eläkeuudistukselle asetettiin kolme päätavoitetta. Sen pitää nostaa keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä 62,4 vuoteen vuonna 2025. Maan hallituksen tavoite oli kaventaa julkisen talouden pitkän aikavälin menojen ja tulojen epäsuhtaa (ns. kestävyysvajetta) runsaalla yhdellä prosentilla.

SAK halusi uudistuksen, joka toteuttaa eläkelupauksen nuorille. Se onnistuu vain, jos eläkkeiden rahoituspohja on kunnossa.

– Kaikki nämä tavoitteet toteutuvat,
Metsämäki vakuuttaa.

Eläkkeiden rahoituksen turvaaminen oli SAK:n keskeinen tavoite. Nyt mak-
sutaso on ennakoitavissa pitkälle tule-
vaisuuteen.

– Ensimmäistä kertaa eläkejärjestelmän historiassa ollaan tilanteessa, jossa eläkemaksut ja eläke-etuudet ovat tasapainossa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt lakivalmistelut työmarkki-

najärjestöjen eläkesopimuksen pohjalta. Kolmikantaisissa valmisteluissa on mukana myös Akava, vaikka se ei tyytynytkään muiden järjestöjen sopimukseen.

Eläkeuudistus astuu voimaan vuoden 2017 alussa. Se ei vaikuta sitä ennen kertyneisiin eläkkeisiin.

Uudistus koskee yksityisen sektorin työntekijöitä sekä julkisella sektorilla kaikkia, jotka ovat nykyisen joustavan vanhuuseläkesäännön (63–68 v.) piirissä. Jatkovalmisteluissa arvioidaan erikseen, miten sopimus vaikuttaa julkisen sektorin eläkejärjestelmän erityispiireisiin.

Eläkeikä nousee

Eläkeuudistus nostaa vanhuuseläkkeen alarajaa 63 vuodesta asteittain 65 vuoteen kolme kuukautta kerrallaan vuodesta 2017 lähtien. Nousu toteutuu kokonaisuudessaan vuoteen 2027 mennessä, jolloin 1962 syntyneet pääsevät eläkkeelle 65-vuotiaina.

Samalla vanhuuseläkkeen yläraja nousee asteittain 70 vuoteen.

Eläkeiän nousu ikäluokittain

Syntymävuosi	Vanhuuseläkeikä	VE yläraja
1955	63 v 3 kk	68
1956	63 v 6 kk	68
1957	63 v 9 kk	68
1958	64 v	69
1959	64 v 3 kk	69
1960	64 v 6 kk	69
1961	64 v 9 kk	69
1962	65 v	70

Janne Metsämäki

Ikärajan nostaminen oli Metsämäen mukaan vaikea paikka SAK:lle.

– Sen vuoksi on tärkeää, että ratkaisuun sisältyvät työuraeläke, osittainen varhennettu vanhuuseläke ja ansiosidonnaisen työttömyysturvan lisäpäivät. Korkeampi eläkeikä merkitsee myös parempia eläkkeitä.

Eläkeuudistuksen parhaisiin puoliin Metsämäki lukee karttumaratkaisun. Se on hyvä ja oikeudenmukainen.

Eläkkeiden taso nousee, kun eläke lasketaan koko palkasta. Nykyjärjestelmässä eläke lasketaan palkasta, josta leikataan päältä ensin työntekijän eläkemaksu. Se on tänä vuonna 5,55 tai 53 vuotta täyttäneillä 7,05 prosenttia palkasta.

Eläkettä kertyy uudistuksen jälkeen tasaisesti koko työuralta 1,5 prosenttia jokaisesta palkasta. Eläkettä alkaa kertyä jo 17 ikävuodesta lähtien.

Ratkaisusta hyötyvät erityisesti nuoret, joille suurempi eläkekarttuma alkaa

juosta heti työuran alusta.

Eläkekertymässä on siirtymäaika vuoteen 2025 asti. Sen perusteella 53–62-vuotiaiden eläke karttuu 1,7 prosentilla. Siirtymäaikaan päädyttiin, koska 60-luvulla ja 70-luvun alussa syntyneet eivät ole hyötynet työuransa alussa suuremmasta eläkekarttumasta, mutta heidänkin eläkeikänsä nousee.

Työuraeläke raskaisiin töihin

Työuraeläke tarjoaa mahdollisuuden aikaisempaan eläkkeelle jäämiseen pitkän työuran kuluttavissa töissä tehneille. Eläkepääätös tehdään yksilöllisesti hakemusten perusteella ja se edellyttää vähintään 38 vuoden työuraa ja 63 vuoden ikää.

Työkyvyttömyyseläkkeeseen kohennusta

Tärkeää SAK:lle oli saada kohennusta työkyvyttömyyseläkkeiden tasoon. Nykyisin keskimääräinen työkyvyttömyyseläke on 1 000 euroa kuukaudessa.

Työkyvyttömyyseläke nousee tulevaisuudessa, koska laskennallinen tuleva aika pitenee 65 vuoteen ja eläkekertymä paranee.

Työttömyysputki säilyy

Aivan ehdoton asia SAK:lle oli, että ansiosidonnaisen työttömyysturvan lisäpäivät säilyvät. Ne turvaavat ikääntyneinä työttömäksi jäävien toimeentuloa eläkeikään asti.

Ikääntyvän työntekijän turvaa parantaa sekin, että vähintään 58-vuotiaalle uudelleen työllistyvälle työttömyysturvan taso lasketaan entisen palkan perusteella, jos se on ollut parempi.

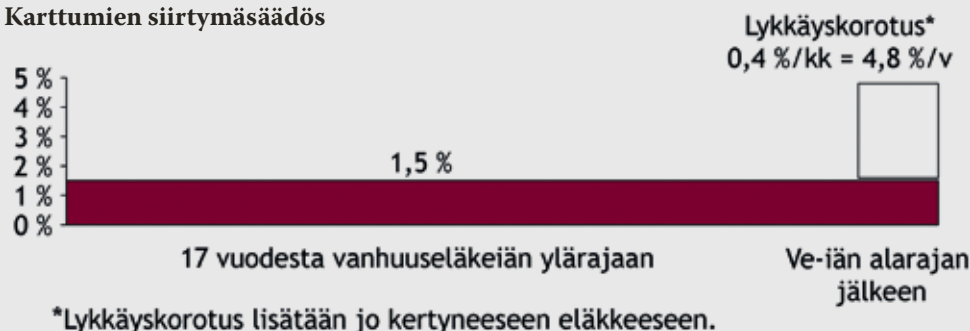
Ennakkoa eläkkeestä

Edistysaskeleena Metsämäki pitää uutta, osittain varhennettua vanhuuseläkettä. Se korvaa osa-aikaeläkkeen ja on sitä joustavampi. Uusi eläkemuoto ei edellytä osa-aikatyötä, kuten nykyinen osa-aikaeläke.

Karttumaprosentit 2017 alkaen

	17-52	53-62	63-
2017-2025	1,5 %	1,7 %	1,5 %

Karttumien siirtymäsäädös

Osittain varhennetulle vanhuuseläkkeelle jäävä voi 61-vuotiaana ottaa kertyneestä eläkkeestään etukäteen 25 tai 50 prosenttia. Etukäteen otettu osa vanhuuseläkkeestä leikkautuu varhennusvähennyksellä, joka on 0,4 prosenttia jokaista varhennuskuukautta kohti.

Toisaalta esimerkiksi osa-aikatyö tai satunnainen työ kartuttaa eläkettä 1,5 prosentilla palkasta.

Palkitseva lykkäyskorotus

Nykyisen järjestelmän 4,5 prosentin ns. superkarttuman tilalle tulee lykkäyskorotus. Sen saavat ne, jotka haluavat ja jaksavat paiskia töitä alimman vanhuuseläkeiän jälkeen.

Lykkäyskorotus on 0,4 prosenttia jokaiselta lykkäyskuukaudelta. Vuodessa lykkäyskorotus tekee 4,8 prosentin lisän siihen asti kertyneeseen eläkkeeseen. Lisäksi työstä kertyy vielä 1,5 prosenttia eläkettä.

Vuoden 2025 jälkeen

Vuoden 2025 jälkeen eliniän muutokset vaikuttavat vanhuuseläkkeen alaikära-

jaan samoin kuin työuraeläkkeen ja osittaisen vanhuuseläkkeen ikärajihiinkin.

Työssäoloajan ja eläkeajan muodostama työurasuhde pidetään vuoden 2025 tasolla. Työurasuhteen kehitystä seurataan kolmikantaisesti sosiaali- ja terveysministeriön johdolla viiden vuoden välein. Ensimmäisen kerran arvio tehdään vuonna 1927.

Eläkeikärajoja ei ole tarpeen muuttaa eliniän kasvaessa, jos työurat pitenevät riittävästi muilla keinoilla.

Eläkeratkaisu ei syrji naisia

Keskusjärjestöjen eläkeratkaisusta ulos jäänyt Akava on arvostellut uudistuksen sorsivan naisia ja kaikkia pitkän työuran tehneitä.

Metsämäen mukaan tämä ei pidä alkuunkaan paikkaansa.

– Kaikkien eläketasot paranevat, jos työurat pitenevät.

Eläkejärjestelmä ei rankaise katkonaisista työurista.

– Akavalta näyttää unohtuneen, että eläkettä kertyy myös palkattomilta ajoilta, kuten opiskeluajalta, perhevapailta ja

hoitovapaalta.

Kovin uskottava ei ole väite, että nuorison opiskeluinto lopahtaisi eläkeratkaisun vuoksi. Akava jäi pois eläkeratkaisusta, koska ei saanut läpi tahtoaan suuremmista eläkekertymistä työuran lopussa.

Sopii epäillä, josko nuorison katoavaksi väitetty opiskeluinto viriäisi, jos työuran viimeisten vuosien eläkekarttuma olisi 0,2 tai 0,3 prosenttia isompi.

Metsämäen mukaan kukaan ei voi kirkkain silmin sanoa hävinneensä ratkaisussa. Ellei sitten olla sitä mieltä, että kaikki, joiden eläkeikä nousee, hävisivät.

– Varsinaisia leikkauksia ei uudistukseen sisälly. Pikemminkin parannuksia.

Metsämäki pitää valitettavana, että Akava jäi ratkaisusta pois. Ongelmana oli, ettei Akavan malli eläkekarttumista olisi täyttänyt eläkeratkaisun kestävyysvajavaitetta.

– Akavan neuvottelijoilla ei ilmeisesti ollut lainkaan liikkumavaraa, Metsämäki arvioi. (UP/KL)

UP/KARI LEPPÄNEN

Mittava säästösopimus SLSY:n ja Finnairin välille

Yli vuoden kestäneen neuvotteluprosessin päätteeksi Suomen Lentoemäntä- ja Stuerttiyhdistys SLSY ja Finnair sopivat mittavista säästöistä 6.10.2014. Neuvottelut kariutuivat jo kertaalleen tuloksettomina keväällä, mutta ne aloitettiin uudestaan Finnairin julkaistua ulkoistussuunnitelmansa.

■ Suunnitelma sisälsi Finnairin solmi-
man yhteistyösopimuksen norjalaisen
OSM Aviationin kanssa. Sen mukaan
Finnair tulee ulkoistamaan matkusta-
mopalvelunsa Hongkongin ja Singa-
poren reiteillä siten, että henkilökun-
ta palkataan kokonaan kohdemaasta.
OSM on maineeltaan tuttu toimija me-
riliikenteessä. Epäterveiden käytäntö-
jen, sekä töiden ulosliputtamisen pe-

lätettiin siis aiheellisesti leviävän tämän
myötä entistä laajemmin myös ilmai-
luun. Uhka konkretisoitui Finnairin
kerrottua näiden kahden reitin olevan
vasta alkua. Laajempaan suunnitelma-
na oli ulkoistaa matkustamopalvelutyö
yhteensä 20 reitillä. Toteutuessaan tä-
mä olisi johtanut suomalaisen matkus-
tamohenkilökunnan vähenemiseen lä-
hes puoleen nykyisestä. Halpalento-
yhtiöiltä kopioitu toimintatapa herätti
kielteistä huomiota myös muiden eu-
rooppalaisten verkostolentoyhtiöiden
keskuudessa.

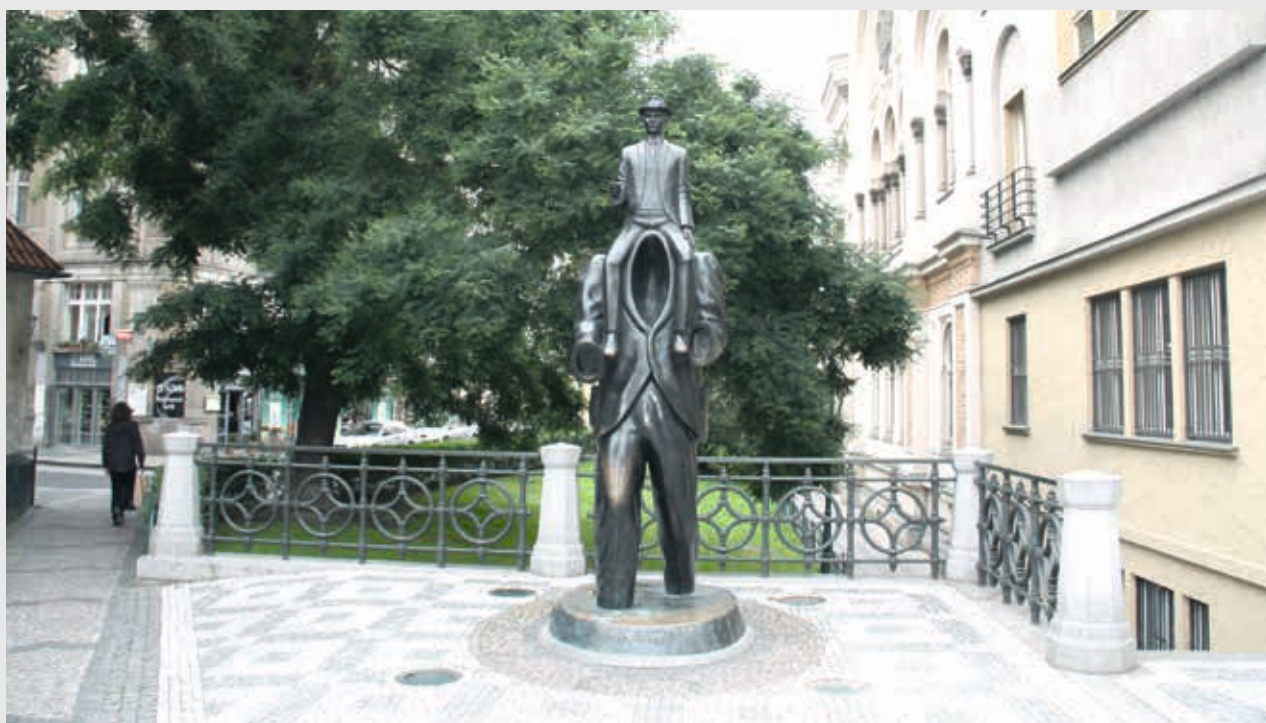
Tässä tilanteessa useat poliitikot,
muut kuljetusliitot, sekä European Tran-
sport Workers' Federation ETF vaativat
Finnairia palaamaan neuvottelupöytään
SLSY:n kanssa. Tilannetta harkittuaan
päättivät osapuolet aloittaa neuvottelut
uudestaan.

Tiukkojen neuvottelujen jälkeen sol-
mittu säästösopimus pitää sisällään hei-
kennyksiä työehtosopimukseen ja tuo

Finnairille sen edellyttämät 18 miljoon-
nan vuosittaiset säästöt. Sopimus laskee
nykyisten työntekijöiden palkkoja noin 7
% ja mahdollistaa samalla palkalla kuu-
kausittain 15 tunnin työmäärän lisäämi-
sen. Lisäksi uusille työntekijöille sovit-
tiin matalammat palkkataulukot. Vas-
tapainoksi mittaville säästöille SLSY:n
jäsenet saivat kahden vuoden irtisano-
missuojan, sekä kattavan suojan ulkois-
tuksia vastaan neljäksi vuodeksi.

Finnair ei ole palkannut matkustamo-
henkilökuntaa Suomesta seitsemään vuo-
teen. Kaikki uudet työpaikat on täytetty
ulkomaalaisella halpatyövoimalla. Ulkois-
tusten myötä Finnairin koneissa ei mat-
kustamossa olisi ollut valtaosalla reiteistä
lainkaan yrityksen omaa henkilökuntaa.

Tehty säästösopimus ei ymmärrettä-
västi ollut työntekijäosapuolelle helppo.
Se solmittiin, jotta Finnair jäädyttäisi ul-
koistussuunnitelmansa ja palkkaisi jat-
kossa matkustamohenkilökuntaa myös
Suomesta.

JM Koskinen

Myös LSG Sky Chefs Finlandissa säästösopimus

LSG:ssä käytiin kesän kuluessa yritys-kohtaisia neuvotteluja ns. säästöso-
pimuksesta. Pohjana oli työehtosopi-
muksen allekirjoituspöytäkirjan 9.§
”Poikkeukselliset taloudelliset vaike-
udet”. Kyseinen työehtosopimuksen
määräys antaa mahdollisuuden neu-
votella yrityskohtaisesti työnantajan ja
alueella toimivan ammattiosaston vä-
lillä määräaikaisesta sopimuksesta,
jonka on tarkoitus turvata yrityksen
toimintaa ja työpaikkoja.

Neuvotteluissa saavutettiin työnan-
tajan ja Siviililentoliikenteen työntekijät
SLT:n välillä neuvottelutulos yrityskoh-
taisista säästöelementeistä ja työsuhte-
turvasta. Sopimukseen sisältyvistä ta-

soittuvan työajan ja osa-aikatyön työ-
aikasopimuksista käydään vielä erilliset
neuvottelut niin, että niiden mukaiset
työajat voidaan ottaa käyttöön kevääs-
tä 2015 alkaen.

Vastapainona toteutuville säästöil-
le LSG sitoutuu olemaan irtisanomat-
ta, osa-aikaistamatta ja lomauttamatta
tuotannollisin ja taloudellisin perustein
työntekijöitä 15.11.2016 saakka. Sopi-
muksen voimassaolo lakkaa, mikäli LSG
ei pysty takaamaan työsuhdeturvaa so-
pimuksessa sovitulla tavalla.

Ilmailualan Unionin hallitus hyväk-
syi neuvottelutuloksen kokouksessaan
8.10.2014.

Oikopolut

Osoitteessa: www.iau.fi
Työehtosopimukset
Työttömyysturva
Liittovakuutus
Muutokset jäsentietoihin
Unioni-lehti

Loman siirtäminen sujuu työpaikoilla

Vain noin prosentti työntekijöistä on
käyttänyt oikeuttaan siirtää vuosilo-
maa sairastumisen takia jo ensimmäi-
senä lomapäivänä. Siirtoa ei koeta työ-
paikoilla ongelmalliseksi. Tämä käy
ilmi SAK:n luottamushenkilöille teh-
dystä kyselystä.

Kyselyn mukaan työpaikoilla tunne-
taan hyvin loman siirtämiseen oikeut-
tava vuosilomalain muutos. Luottamus-
henkilöistä 82 prosenttia on sitä mieltä,
että lomien siirtämisestä ei ole aiheutu-
nut sen suurempia ongelmia kuin muul-
loinkaan, kun työntekijä on poissa töistä.

Mahdollisuutta siirtää lomaa sairas-
tumisen vuoksi jo ensimmäisenä loma-
päivänä on käytetty 56 prosentilla työ-
paikoista.

Tulokset kertovat SAK:n lakimiehen
Anu-Tuija Lehdon mukaan siitä, että
sairastuminen vuosilomalla ei ole sen

kummallisempaa kuin muulloinkaan.

– Sairastumista vuosilomalla käsitel-
lään kuten sairauslomaa yleensäkin. Niis-
sä ei nähdä ongelmia.

Oikeus siirtää vuosilomaa heti ensim-
mäisestä sairauspäivästä lähtien tuli voi-
maan vuosi sitten. Siirto-oikeus koskee
vain lakisääteistä vuosilomaa.

Pekka Kainulainen

Yt-neuvottelut yrityksittäin

Yt-neuvotteluja käydään tällä hetkellä seuraavissa IAU:n sopimusaloilla toimivissa yrityksissä.

Flybe

Flybe Finland on lähettänyt yhteistointitalain mukaisen kutsun neuvotteluihin koko henkilöstöään koskien. Yhteensä yhtiössä työskentelee tällä hetkellä noin 650 henkilöä, joista IAU:n sopimusalan osuus on 35 henkilöä.

Perusteeksi yt-kutsulle Flybe on ilmoittanut tuotannolliset ja taloudelliset syyt. Yhtiö arvioi kokonaisvähennystarpeen olevan enintään 90 henkilötyövuotta.

Esityksen mukaiset neuvottelut käynnistyivät maanantaina 6.10. Lainmukainen vähimmäisaika neuvotteluvaihteen täyttämiseksi on kuusi viikkoa. Edelliset yt-neuvottelut Flybessä käytiin noin vuosi sitten.

Aviator

Aviator Airport Service Finland Oy aloitti yt-neuvottelut lokakuun alussa tuotannollisin ja taloudellisin perustein. Finnair on irtisanonut Aviatorin kanssa solmimansa miehistökuljetussopimuksen päättymään 24.3.2015. Yt-neuvottelut koskevat siten yhtiön ramp-osastoon kuuluvaa miehistönkuljetusta.

Töiden väheneminen koskee alle 10 henkilöä, joten lainmukainen neuvotteluvaihtoe tulee täytettyä aikaisintaan kahden viikon jälkeen neuvottelujen alkamisesta eli perjantaina 17.10. ellei neuvotteluissa toisin sovita.

Koska miehistökuljetuksen päättymisen liittyy kilpailutukseen, noudatettavaksi tulee Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen 17. § ”Työntekijöiden

asema kilpailutustilanteessa”. Määräyksen mukaan kilpailun hävinneen yrityksen tulee selvittää henkilöstönsä mahdollisuudet työllistyä kilpailun voittaneen yrityksen palvelukseen, mikäli tämä tarvitsee lisätyövoimaa samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin yhdeksän kuukauden kuluessa toiminnan siirtymisestä.

Huolehtiakseen omalta osaltaan määräyksen toteutumisesta, Aviator on pyytänyt Finnairilta tietoja uudesta miehistönkuljetusyrityksestä.

Finavia

Finavia Oy on ilmoittanut aloittavansa yt-neuvottelut perustelunaan lennonvarmistusliiketoiminnan uudelleenorganisointi. Muutos koskee Suomen aluelennonjohtoa, Helsingin lennonjohtoa ja lennonneuvontayksikköä. Näistä on tarkoitus muodostaa yksi kokonaisuus.

Järjestelyihin liittyen työnantaja on ilmoittanut ottavansa huomioon myös aluelennonjohdon operaattoritöitä koskevan aikaisemman yt-päätöksensä. Päätös tehtiin osana lennonneuvonnan yt-prosessia, vaikkakin varsinaiset operaatoreita koskevat yt-neuvottelut oli käyty toisaalla – osana aluelennonjohdon yt-neuvotteluja.

Päätöksen mukaan osa aluelennonjohdon operaatoreiden Tampereella aiemmin hoitamista tehtävistä keskitetään lennonneuvontapalveluyksikköön Vantaalle osaksi lennonneuvojen nykyisiä tehtäviä.

Työnantaja arvioi enintään yhdeksän henkilön työsuhteen ehtoihin tulevan olennaisia muutoksia yt-menettelyn myötä. Lisäksi muutoksia tulisi lennonneuvontayksikön työntekijöiden ja lennonjohtajien tehtäviin. Yt-neuvottelut alkavat 23.10. ja neuvottelu-aika on vähintään 14 päivää.

RTG

Finavia -konserniin kuuluvassa RTG Ground Handlingissa on aloitettu yt-neuvottelut. Ensimmäinen neuvottelutapaaminen oli 9.10. Vähimmäisneuvottelu-aika on kuusi viikkoa.

Neuvottelut koskevat noin 60 työntekijää Kokkola-Pietarsaaren, Joensuun, Kajaanin, Kemin ja Jyväskylän lentoasemilla. Työnantajan mukaan neuvottelut saattavat johtaa osa-aikaistamisiin, lomautuksiin ja irtisanomisiin.

Syyksi neuvotteluille on ilmoitettu tuotannolliset ja taloudelliset perusteet – yksiköiden heikko kannattavuus ja muutokset asiakkuuksissa.

Suomen Transval

Finnairin Tax-free myymälöiden siirryttyä World Duty Freen omistukseen 1.10. alkaen, siirtyi myös niiden varastoa koskeva Transvalin alihankintasopimus.

Yt-neuvottelujen aiheena on WDF pyyntö muuttaa Transvalin varastomiesten työvuorot vastaamaan muiden WDF:n varastoissa työskentelevien työaikoja. Ne määräytyvät PAM:in ja Kaupan liiton solmiman kaupan alan työehtosopimuksen mukaisesti. Transval noudattaa varastossa Lentoliikenteen palveluja koskevaa työehtosopimusta.

Raskone

Raskone Oy on aloittanut koko henkilöstöään koskevat yt-neuvottelut yrityksen toimialoja vaivaavan huonontuneen kannattavuuden vuoksi. Ilmailualan Unioniin järjestäytyneet työntekijät työskentelevät Raskoneen lentoaseman maakalustokorjaamolla. Sen tulosta ovat painaneet muun muassa Finnairin irtisanoma sopimus rahतिकonttien kunnossapidosta. Vähennystarpeeksi yritys arvioi IAU:n edustamassa yksikössä noin neljä työntekijää.

Avioniikkauutiset -lehden lyhyt historia

Avioniikkauutiset oli lehti, joka ilmestyi vuosien 2006-2011 aikana vaihtelevasti.

Se oli suunnattu Finnair Tekniikan perushuoltokorjaamon avioniikkaosaston entisille ja senaikaisille työntekijöille ja toimihenkilöille sekä tietyille sidosryhmille.

Lukijakunta vaihteli vuosien saatossa. Parhaimmillaan lukijoiden määrä lienee ollut noin tuhat henkilöä.

Aiheita olivat muun muassa jonkinlainen pääkirjoitus, kertomuksia lentokoneista ja ilmailun historiasta, sekä erityisesti avioniikka- töiden tekemisestä, niin korjaamoilla, kuin myös maailmalla.

Lehteä tehtiin kolmen ihmisen vapaaehtoisella panoksella vapaa-ajalla.

Lehden toimitus päättyi väen vähentyessä korjaamoilla irtisanomisten myötä ja lukijakunnan siten vähetessä.

Seuraava juttu on lehden viimeisestä numerosta kesältä 2011.

”Nurkan” synty, nousu ja romahdus!

”Nurkka”, sana, joka on ehkä vielä vanhempien työntekijöiden muistissa, tarkoittaa alun alkaen lentokoneiden perushuollon sijaintipaikkaa, joka oli huoltohallin nurkassa ja siellä tekevien henkilöiden ryhmää. Tämä huoltohallin nurkka, ”Nurkkana”, muodostui vakiintuneeksi nimeksi perushuollolle vuosikymmeniksi, jopa siinä määrin, että vaikka perushuoltoja tehtiin jo omissa halleissaan, puhuttiin vain ”Nurkasta”.

Nyt Nurkka on lähes tiensä päässä. Suunnitelmissa on tehdä jonkinlaista huoltoa 6-hallin nurkassa Airbus -koneille. Finnair on päättänyt lopettaa perushuoltojen tekemisen Suomessa. Näitä huoltoja on tehty vuosikymmeniä Finnair Oy:n, Finnair Oy:n ja Aero Oy:n tekniikassa, tekniikassa, josta tehtiin oma yhtiönsä vajaat kaksi vuotta sitten, nimeltään Finnair Technical Services Oy.

Juuret ”Nurkan” muodostumiselle luotiin jo vuonna 1945, silloisen Valmetin huoltaessa Aeron Junkers JU-52 ja Douglas DC-2 koneita Mikko Enon johdolla määräaikaishuoltaina. Muutama vuosi myöhemmin, Valmetin lopettaessa Aeron koneiden huollon ja Mikko Enon siirtyessä Aeron palvelukseen, koneiden lisääntyessä ja uudistuessa, aloiteltiin omaa huoltotoimintaa. Elettiin vuotta 1948 ja kaluston vaihtuessa DC-3.

Tästä sai varsinaisesti alkunsa ”Nurkka”, kun koneita piti, yllätys, yllätys, huoltaa ja tilanpuutteen vuoksi DC-3 -koneet jouduttiin vetämään Malmin lentokonesuojan ikkunalliseen itänurkkaan pyrstö edellä. Syntyi ikäänkuin rauhoitettu tila, jossa lentokonesuojan nurkkaan muodostui toimintaympäristö, jossa saattoivat alkaa ensimmäiset suuret huollot ja muutostyöt.

MALMIN VUOSIA

Alkuaikojen ”Nurkkaa” miehittivät mm sellaiset nimet kuin Aaltio, Askolinna, Eloranta, Heinonen, Kannelsaari, Oramies, insinööriportaassa, Lundin ja Aulin.

Työt olivat monella tavalla erilaisia, josta voisi yhtenä esimerkkinä mainita syöpymä- ja väsymisvaurioiden tarkastus, joka tehtiin siiville. Se tapahtui poraamalla niitit auki ja rullaamalla pintalevyt rullalle. Nykyisin se tapahtuu erilaisin röntgen- ja ultraäänilaittein. Toki nykyaika ei ole poistanut silmin tehtävää tarkastustakaan, mutta se tapahtuu monien huoltoluukkujen kautta.

Silloinen jokapäiväinen asia oli, että varastossa oli varasiipiä. Tänään siellä ei taida niitä olla, jollei jotain vanhaa siipeä ole jäänyt varaston nurkkaan pölyntyymään DC-2,-3 ajoilta.

Malmilla muodostuivat jo myös sellaiset osastot, kuin huoltokorjaamo, laitekorjaamo (tj Airikka), levyosasto (tj Urho) ja verhoomo (tj Hoikka) ja vähän myöhemmin koneistamo (tj Lemmilä) ja maalaamo (tjt Laakso ja Sjöberg)

40- luvun lopussa, ”Nurkka” toimi vain talviaikaan ja kesäksi miehet siirrettiin linjahuoltoon, jossa työnjohtajina vuorottelivat Eno ja Melanen. Samaisen vuosikymmenen lopulla lausuttiin myös tarkastusosaston syntyänsä, kun tarkastusinsinöörinä aloitteli Piippo ja tarkastajina Fagerström, Ravander ja Sistonen.

Mutta 50-luku toi uusia haasteita, Aeron kalusto alkoi uudistua ja maaliskuussa 1953 Olli Puhakka toi Amerikasta uuden uutukaisen Convair Metropolitan -koneen, joka oli erittäin paljon edeltäjiään kehittyneempi. Convairin ahtaminen Malmin lentokonesuojaan, sen matalasta oviaukosta tuotti ongelmia. Ongelma ratkaistiin vanhalla pominosturilla, jonka avulla saatiin koneen nokka ylös ja perä niaamaan oviaukossa, koneen siirron aikana halliin ja hallista. Tämäntapaista ➡➡

ratkaisua taidettiin käyttää myöhemminkin, kun 6-halliin vedettiin erästä islantilaisten konetta 90-luvun lopulla. Tosin ilman pomminosturia.

YKKÖSHALLIN NURKASSA

Legendaarisen Malmin lentokentän alueelta jouduttiin siirtymään jo taas esille tulleen tilanpuutteen vuoksi sekä konemäärien kasvaessa ja suurentuessa Seutulaan.

”Nurkka” siirtyi Helsingin maalaiskunnan alueelle rakennetulle Seutulan lentokentälle, johon rakennettiin edelleen pystyssä oleva huoltohalli, nimeltään lentokonesuoja 1. Tapahtumapäivä oli 27. marraskuuta 1955. Tätä rakennusta nimitetään nykyään Ykköshalliksi.

Tämän hallin nurkkaan majoittuivat Malmilta siirtynyt huoltoväki, sen yhteen nurkkaan, josta sittemmin tuli se paljon puhuttu ”Nurkka”, hallin muun käytön ollessa kasvavan liikenteen tarpeista huolehtivan linjan käytössä. Alkuperäisen muutaman miehen ryhmästä oli kasvanut 314 hengen osasto.

Tästä sai alkunsa myös nykyisen avioniikan synty (katso katsaus avioniikkaan tässä numerossa). Tarvittiin lisääntyvässä määrin mittarimiehiä, sähkömiehiä, radiomiehiä huoltamaan eri järjestelmiä radioista moottoreihin, lampuista laskimiin ja mittareihin.

Toiminta laajeni, rakennettiin Kakkoshalli 60-luvun alussa, jonne perushuolloista vastaava väki siirtyi. Tämä tapahtui siksi, että lentoliikenne kasvoi, suihkuliikennekausi alkoi uusien Caravelle-koneiden myötä. Samalla kasvoivat liikennöinnin tarvitsema linjahuoltojen määrä ja hallitilan tarve. Omat tarpeet perushuoltojen suorittamiseen lisääntyivät. Koneita piti huoltaa vuosi- ja perushuoltoina jopa kolmen vuoden välein.

Mutta, lentoliikenteellä olivat suotuisat ajat, kalustoa lisättiin, kolmosten ja convairien rinnalle tulivat caravellet ja sittemmin työkalupakki, DC-9. Ja Finnair aloitti uraa uurtavan työn pitkän matkan rei-

teillä. DC-8 otettiin käyttöön, silloisilla huippunavigointijärjestelmillä varustettuina. Inertiat alkoivat ohjata koneita, joiden käyttäjinä olivat Finnairin lentäjät ensimmäisiä maailmassa. Mainittakoon myös, että tämä järjestelmän asennus DC-8 oli silloisen elektroniikka/radio/mittari/sähkoryhmän ensimmäisiä suuria muutostöitä lentokoneisiin, Caravellien AWLS-järjestelmän kanssa. Elettiin vuosia 1965 (AWLS) ja 1968-69 (Inertia).

TILAT KÄYVÄT PIENIKSI

”Nurkan” toiminta oli laajentunut ja kakkoshalli ei enää riittänyt toimintakentäksi. ”Nurkan” porukkaa liikkui olemassa olevien hallien välillä tarpeen mukaan. DC-8 varten rakennettiin jo purettu ns 8-halli.

Kaukoliikenne kasvoi kasvamistaan, jälleen kerran tarvittiin lisää kalustoa. Tilaukseen menivät DC-10:t, joiden myötä perushuoltojen kasvu ja osaaminen vaativat lisää ammattinsa osaavia asentajia ja mekaanikkoja.

Myös hallitilaa tarvittiin lisää tulevia suurkanneita varten. ”Nurkka” olikin jo paisunut varsin suureksi. ”Nurkan” toimialuetta olivat jo neljä eri hallia 10-hallin valmistuttua, vuonna 1975.

Ajan myötä jälleen hallitila uhkasi loppua. 1970-luvun lopulla rakennettiin 6-halli ”Nurkan” käyttöön. Caravellet alkoivat siirtyä historiaan -80-luvun alkupuolella. Viimeinen kasi poistui puolivälissä 80-lukua, niiden korvautuessa kympeillä. Ysit ja niiden eri muunnokset alkoivat vaihtua busseihin 90-luvun aikana. Kaukoliikenne tarvitsee jälleen uutta kalustoa, alkoi kymppien siirtyminen pois yhdentoista tieltä.

KOHDEN UUTTA AIKAA

1990-luvulla, ”Nurkka” oli suurimmillaan, töitä teimme jopa kuudessa eri hallissa nykyisellä Helsinki-Vantaa Lentoasemalla. Tämän lisäksi ”Nurkan” palveluksia ovat tarvinneet lukuisat eri yhtiöt ympäri maail- ➔

maa, jopa siinä määrin, että "Nurkan" ns sateliitteja on ollut Itävallassa, Norjassa ja Ruotsissa.

"Nurkan" suorittama työ on ollut arvostettua kautta aikojen, ei pelkästään oman lentävän henkilökunnan taholla, vaan kautta maailman. Tekniikan huoltamien koneiden lentäessä, on jopa tarkistettu kellon aikoja ja ihmetelty mikä lentokone lentää, eihän se ole mahdollista, tässä säässä. No, Finnairille se oli, juuri tekniikan ansioista. Tämä lienee tarua, vai onko se sittenkin totta?

Voidaan sanoa, että vielä ennen 2000 -luvun vaihdetta, jokainen "Nurkan" asentaja ja mekaanikko voi sanoa, olen huoltanut tuota konetta, on minun vastuullani omalta osaltani, että se lentää. Tänäpä tilanne on toinen, koneita on jo paljon, kaikkia ei edes enää huolleta "Nurkassa". Kohta ei niitä vähiäkään huoltoja tehdä täällä, näin ovat johtajat päättäneet, tekijät saavat mennä, ammattitaitoa, osaamista ei enää kerry, eikä sitä tarvita.

Vanhhat saavat siirtyä sivuun, kuten merkittävät työjuhdat, alkaen aina kolmosesta päättyen MD-11. Tilalle ovat tulleet uudenlaiset koneet uusine järjestelmineen.

Tulemme 2000-luvulle, uusia päätöksiä piti tehdä. Kaukolaivasto kasvaa, siirtyminen pitkänmatkan busseihin alkaa, mutta Tekniikassa alkaa pysähtyneisyyden aika, haemme suuntaa ja komppassin neula pyörii kuin tuuliviiri. Yhtiö päättää luopua perushuolloista.

Toki, tekniikan pitää kehittyä, ympäristö pitää ottaa huomioon yhä enenevässä määrin. Koneiden tehokkuus ja ympäristöystävällisyys ovat tärkeitä asioita. Mutta se ei poista silti sitä tosiasiaa, että koneita pitää jossain vaiheessa huoltaa ja ne tarvitsevat osaavia, ammattinsa tuntevia ihmisiä. Juuri tehokkuus ja ympäristö vaativat, että koneet ovat huollettuja ja kunnossa olevia niiden turvalliseen operointiin. Kysymys onkin, kuka tai ketkä niitä huoltavat tulevaisuudessa?

ONKO "NURKAN" TARU PÄÄTTYMÄSSÄ?

Vuoden 1959 alussa tehtiin keskimäärin 12 työtuntia jokaista lentotuntia kohden. Henkilömäärä oli koko yhtiössä (Aero Oy, Finnair Oy

vuodesta 1968) 1.187. Korjaamoilla työskenteli silloin 457 työntekijää, joista mekaanikkoja ja eri alojen ammattilaisia oli 329, työnjohtajia ja toimihenkilöitä oli 70, konttoreissa 42 ja insinöörejä 16. Lentokoneita oli silloin 16 (10 DC-3 ja 6 Convair). Koneet lensivät viikossa noin 800 tuntia. Vuonna 2010 työntekijöitä tekniikassa yli 1.600, josta perushuollossa noin 420. 2010 lopussa lentokoneita oli 63 ja niillä lennettiin noin 3.900 tuntia viikossa.

Ensimmäisenä toimintavuonnaan matkustajamäärä oli 269 henkilöä, vuonna 2010, matkustajamäärä oli yli 7 miljoonaa henkilöä.

Lopuksi on muistettava koulutuksen merkitys. Ensimmäinen tammikuuta 1964 perustettiin Finnairin Ilmailuopisto, jossa on moni "Nurkankin" työntekijä saanut ilmailualan koulutuksen erilaisiin tehtäviin.

Lähteet:

Finnair, www-sivut.finnairgroup.fi/laivasto/historia

Finnair, Yhteiskuntavastuu 2010

Sähköä ilmassa, Lauri Lampi 2006

Äänivalli (1970-luku), Nurkka, Urho Ketvel

Tekniikan Viesti 1959, Finnair, Aero Oy, information

Juha Hyttiä ja Pekka Hintikka, muistikuvat

Lehden toimituskunta

JUHA HYYTIÄ

PEKKA HINTIKKA

Pitkän linjan rahtimies eläkkeelle

- 48 vuotta lentohommissa

Vuonna 1963 aloitti Finnairissa uusi ”kesäsuppari”, 16 vuotias **Kari Jaskari** Helsingistä. Siitä urkeni työura, jonka pituus riittää paatuneimmillekin kestävyysvajeen taivastelijoille.

■ Ammatiosastoon Jammu liittyi loppuvuodesta 1969. Eläkkeelle jäädessään hän on työmarkkinoiden käytössä viimeksi olleista ollut pisimmän ajan IAU:n jäsenenä. Vielä häntäkin aiemmin liittynyt jäsen löytyy Swissportista. Eroa liittymisajoissa on vain muutama kuukausi, joten voitaneen puhua jaetusta ykkössijasta. Pikaisen laskutoimituksen mukaan Jammu oli liiton maksavana jäsenenä 16380 päivää. Siinä on nuoremmille mallia kerrakseen. Ilman tällaisia pitkän linjan miehiä ja naisia liitto olisi varmasti toisen näköinen kuin se nyt on. Kiitokset Jammulle ja menestystä uuteen elämän vaiheeseen liiton puolesta.

Reipas saa paikan

Vuoden 1963 jälkeen on tapahtunut paljon niin Jammulle kuin hänen työpaikalleenkin. Kesäsupparin hommistahan siirtyi pari kesäksi kaupunkiin, eduskuntatalon kupeessa sijainneen ”kuparitalon” rahtiin. Sitten kävi kutsu armeijan harmaisiin, josta palatuaan hän meni ensin työhön ramppiin ja sieltä vuonna 1969 takaisin rahtiin. Olojen vakiinnuttua tuli sitten vakiinnutettua myös jäsenyys ammattiosastossa ja perustettua perhe. Jammulla

on 39 vuotias tytär. Sittemmin hän on ehtinyt löytää jo uuden elämänkumppanin Thaimaasta.

Työnimikkeitä on ehtinyt kertyä useita; kesäsuppari, rahtivarastomies, ramp-mies, rahtikirjuri, rahtiesimies, ja paluu rahtimieheksi. Tämä tapahtui kun kaikista rahtiesimiehistä tehtiin organisaation muutoksen jälkeen taas rahtimiehiä.

Liiton toiminnassakin hän ehti olla mukana. Vuosituhannen vaihteessa Jammu oli liiton edustajiston jäsenenä sekä ammattiosastonsa johtokunnassa.

Duunia ja toverihenkeä

Alkuaikojen työympäristöä Jammu muistelee hyvänä aikana.

- Oli todella mahtava fiilis, kaikki koko kentällä tunsivat toisensa, yhteishenki oli todella hyvä.

Työmenetelmissä ja välineissä oli alkuaikoina paljonkin toivomisen varaa.

- Vientirahtina toimi vanha puinen matkustajatermiinaali, jonka lattia ei kestänyt

kunnolla trukin painoa. Joskus kun sinne piti ajaa trukilla, lattia notkui niin, että tuntui kuin olisi ajanut aallon pohjassa. Tavarat lempattiin niiden painosta riippumatta enimmäkseen käsipelillä. Tuontirahti oli vanhoissa peltisissä kaarihalleissa, joissa tavarat purettiin pienet hyllyille ja isommat lattialle isoihin kasoihin. Oli myös pula palleista ja kärryistä. Aina jotenkin kuitenkin selvitettiin.

Ajan myötä työtilat ja menetelmät kehittyivät todella paljon.

Jammu (oik) ja rahtivirkailija Ville Leskinen Aeron Dagmarinkadun rahtitoimistolla 1966.

Jammun kuva-arkisto

- Olen kokenut muutokset positii-visina. Työskentelytiloja ja välineitä on lisätty paljon. 70-luvun lopulla valmistui uusi iso rahtiterminaali, jota on laajennettu parikin kertaa rahtimäärien kasvaessa. Työt on enimmäkseen voitu tehdä lämpimissä sisätiloissa, poikkeuksena tietenkin rahtikoneilla työskentely. Terminaalissa hommat hoituvat suurimmaksi osaksi trukeilla, mutta toki paljon on myös lempattavaa tavaraa. Tietojärjestelmätkin muuttuivat useaan otteeseen mahdollistaen työn tekemisen tehokkaammin.

Lentokalustokin on aikojen kuluessa muuttunut merkittävästi. Tutuksi ovat tulleet Finnairin käytössä olleet DC3, Convair Metropolitan, Super Caravelle, DC6, DC8, DC9, DC10, MD11, sekä lukuisat muut konetyypit Herculeksesta Jumbojettiin.

Työsuhde Finnairiin loppui yllättäen ulkoistukseen Transvalille.

- Aluksi pääsi ärräpäitä, mutta Transval hoiti asiat heti alusta mallikkaasti, kiitos siitä. Työ jatkui kuten ennenkin muuten, mutta henkilökuntaa koulutettiin selvästi enemmän kun Finnairin aikana.

Muisteloita

- Mielenkiintoiseksi työn on tehnyt se, että jokainen päivä on ollut erilainen.

Poikkeuksellisen työtehtävänä on mieleeni jäänyt 'munalento' Kuwaitiin DC8:lla. Munat oli tarkoitettu paastonajan ravinnoksi. KLM oli yrittänyt samaa jo aikaisemmin, mutta kuuleman mukaan suurin osa niistä oli hajonnut kuljetuksessa. Me onnistuimme saamaan suurimman osan ehjänä perille. Kotiin ei tultu tyhjällä koneella, vaan paluumatkalla otettiin tomaattikuorma Sofiasta.

- Toinen poikkeuksellinen komennus oli kun vietiin Brysseliin Suomen ehdotus siitä, minkä näköinen eurosta pitäisi tulla.

- Noin pitkällä ajalla tapahtuu tietys-

ti ikäviäkin asioita, joista varmaan ikävin on työkaverin kuolema lomamatkalla Vietnamin.

- Ikävä muisto jää myös Finnairista. Olen ollut henkeen ja vereen Finnairilainen 43 vuotta, mutta häpeän sen törkeitä nykyisiä toimia esimerkiksi lentoemäntien ja cateringin suhteen.

- Minulla on ollut onni pysyä terveenä ja pontimenani on aina ollut kotoa opitut asiat, että pitää tehdä työtä ja olla ahke-ra. Ehkä olisin vielä jatkanut ensi kesään saakka, mutta tytär ja vaimo ovat painostaneet jo pari vuotta eläkkeelle, joten eiköhän nyt sitten ollut hyvä aika lähteä. Ja mikäpä on lähtiessä, kun voin viettää talvisin pidempiä aikoja Thaimaahan rakentamassani huvilassa.

- Kiitän kaikkia vuosien varrella olleita cargolaisia – tsemppiä ja pitäkää puolenne.

faktat JAMMU
teksti ARTO KUJALA

Tähän viimeiseen pallettiin loppuivat Jammun työt rahdissa.

Yleinen työttömyyskassa

Työttömyysturvajärjestelmä on ammattiyhdistysliikkeen vanhimpia ja merkittävimpiä saavutuksia. Sen satavuotisen historian kulminaatiopiste oli kolmekymmentä vuotta sitten tehty työttömyysturvauudistus, joka sementtoi erilleen peruspäivärahan ja työttömyyskassan jäsenten saaman ansiosidonnaisen päivärahan. Tuolloin kassojen ja liittojen rajat olivat veteen piirretyt. Molempiin kuuluminen oli palkansaajille lähes kansalaisvelvollisuus. Sitten ajat muuttuivat.

Vuoden 1991 syksyllä syntyi Loimaalle Satakuntaan uusi työttömyyskassa, joka erosi oleellisesti edeltäjistään – sillä ei ollut linkkiä ammattiyhdistysliikeseen. Nimekseen se otti aluksi Yksityisten työalojen toimihenkilöiden ja työntekijöiden työttömyyskassan. Perustettaessa sillä oli vain kymmenen jäsentä.

Kytky

Laman syvetessä 90-luvun alussa kiihtyivät äänenpainot myös työmarkkinoilla. Erityisesti maan hallitus pääministeri **Esko Ahon** ja valtiovarainministeri **Iiro Viinase**n johdolla herättivät palkansaajajärjestöissä voimakkaita tunteita. Tunteet olivat ilmeisen monipuolisia. Viinanen kehotti suoraan julkisessa puheessaan työnantajia korostamaan työntekijöilleen mahdollisuutta kuulua työttömyyskassaan ilman ammattiliiton jäsenyyttä. Palkansaajajärjestöt esittivät luonnollisesti tuohtuneen vastalauseensa ministerin puuttumisesta järjestäytymiseen.

Näihin kuviin ja tunnelmiin perusti Suomen Yrittäjien Keskusliiton SYKL:n aktiivit yksityisen työttömyyskassan. Itse yhdistys lakkasi muutama vuosi myöhemmin olemasta fuusioituessaan yhdessä Pienteollisuuden keskusliiton kanssa muodostaen Suomen Yrittäjät. Varsinaiset puuhamiehet eivät itse voineet olla kassan jäseniä, joten ensimmäisen kymmenen jäsenen joukossa oli muutama päällikötason toimihenkilö, yksi kahvilanpitäjä ja yleiskonttoristi, jonka sukunimi on sama kuin kassan ensimmäisenä johtajana toimineen paikallisen yrittäjän. Sattuuhan näitä. Kassan hallitus on niin ikään jatkuvasti ollut elinkeinoelämän edustajien miehittämä.

Perustamisoperaatiosta ei seuranneesta menestystarinasta huolimatta – kasvusta maamme suurimmaksi työttömyyskassaksi – ole mikään taho kuitenkaan halunnut ottaa kunniaa. Eivät myöskään kokoomuspoliitikot Viinanen ja **Ilkka Kanerva**, joiden pioneerihenkeä hankkeessa hallituksen pitkäaikainen puheenjohtaja kuvasi merkittäväksi juhlapuheessaan kassan täyttyessä 20 vuotta.

Metku

Pian kävi ilmi että poliittisen taustan hämärtäminen osoittautui kannattavaksi vedoksi. YTK korosti mielellään mainonnassaan ”riippumattomuuttaan” ja vetosi voimakkaasti niihin palkansaajiin, jotka kokivat ammattiliitot ja niiden yhteydessä toimivat työttömyyskassat poliittisesti liian yksipuolisiksi. Jäsenmäärät kasvoivat rivakkaa vauhtia vuosikymmenen aikana. Tehokkaat nettikampanjat ja niiden totuutta osittain hipovat hintavertailut herättivät erityisesti nuorempien ikäluokkien kiinnostuksen.

Kasvun keskellä YTK toteutti seuraavaan liikkeen. Se muutti 2000-luvun alussa sääntöjään ja nimeään siten, että myös julkisen sektorin työntekijät pystyivät liittymään sen jäseniksi. Uudeksi nimeksi tuli Yleinen Työttömyyskassa YTK. Samoihin aikoihin se kasvoi maan suurimmaksi työttömyyskassaksi ja siitä oli tullut huomattavaa liiketoimintaa. Nykyään sillä on jäseniä kaikkiaan noin 350 000.

Sätky

Ay-liikkeen sisällä on kuumeisesti etsitty syitä YTK:n menestykseen. Uskotavan selitys lieene yhteiskunnallisen ilmapiirin muuttuminen yksilöllisyyttä korostavaan suuntaan erityisesti suurta lamaa seuranneella nousukaudella.

On syytä huomata, että siirtyminen avoimempaan talouteen ja sen seurauksena nopeutunut suhdannevaihtelu on ajanut myös ay-liikettä vuosien mittaan korostamaan entisten ihanteidensa sijaan ”vakuutuslaitosmaisuuksiaan”. Puheenparsi on vaihtunut tulisesta julistuksesta globaalin markkinatalouden lainalaisuuksia ymmärtäväksi. Osa työntekijöistä on kokenut viestin liian pitkälle vietynä ymmärryksenä työnantajan ajamille tavoitteille.

Liitot ovat fuusioituneet yhä suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Samalla ne ovat ilmeisen tahtomattaan, mutta väistämättä, jossain määrin etääntyneet arkisesta edunvalvontatehtävästään työpaikoilla. Suuruuden matematiikan ihailu on joh-

tanut väärään johtopäätelmään liittojen jäsenistöstään erillisestä yhteiskunnallisesta vaikutusvallasta.

Samalla monet liitot ovat edelleen kamppailleet julkisuuskuvasa kanssa sitoen päätöksentekonsa kiinteästi puolueisiin, vaikka niiden kannatus ei enää peilaa jäsenkunnan mielialoja. Erityisesti tämä mielikuva, oikea tai väärä, on koskenut niitä liittoja SAK:ssa, jotka ovat lähellä vasemmistopuolueita. Jostain syystä muiden keskusjärjestöjen liitot, jotka ovat lähellä politiikan oikeaa laitaa, eivät ole saaneet samaa kohtelua.

Mut´ku

Ammattiliittojen ja YTK:n välit tulevat varmaankin säilymään viileinä. Eivätkä ne muuta voi ollakaan, ottaen huomioon YTK:n toiminta-ajatuksen, jonka yhtenä keskeisenä tavoitteena perustamisesta lähtien on ollut heikentää liittojen toimintaedellytyksiä.

Tästä syystä palkansaajan järjestäytymistä pohtiessaan kannattaa edelleen punninta, millainen on YTK:n palkansaajille tarjoama kokonaisturva työehtojen määrittämisen ja niiden noudattamisen näkökulmasta ilman ammattiliittojen työpanosta työntekijöiden edunvalvontaan.

Riittääkö pelkkä työttömyysvakuutus työntekijöiden uskottavaksi turvaksi työpaikoilla?

JM KOSKINEN/LIITTOSIHTERI

Kirjallisuus

Juha Häkkinen (2013): *Loimaan Kassa – Työttömyysjärjestelmän uusi toimija ja sen ympärillä käyty julkinen keskustelu*.

Pro Gradu -työ. Poliittinen Historia. Valtiotieteellinen tiedekunta, Helsingin Yliopisto.

Kyllä ei ole nostalgiakaan
kuin ennen –

Mielensäpahoittaja

Laajakulmakamera-ajo pyyhkii syksyysvaista etelähämäläistä peltomaisemaa. Karvalakki-äijä huhkii Koskelan Jussin lailla kuokkansa kanssa yhdelle ihmiselle kohtuuttoman suurella pinta-alalla. Kiukkuinen monologi paljastaa tyypin *Mielensäpahoittajaksi*, **Tuomas Kyrön** luomaksi antisankariksi, joka hoitaa asialliset hommat, mutta lopun aikaa napisee sekä Ellusta että kanoista.

■ Ylen radioteatteri tilasi vuonna 2009 Kyröltä kaksikymmentä ”hieman humoristista tekstipätkää”. Kiireessä syntyneestä hahmosta tuli oitis suosikki. Suomessa on osattu arvostaa kansanmiehen salaviisautta pahantahtoisen maailman ja sen virkakoneiston rat-
taissa aina Pekka Puupäästä Havukkahon ajattelijan kautta Uno Turhapu-
roon.

Viisi vuotta myöhemmin samasta kultasuonesta on isketty neljä kirjaa, palkittuja äänikirjoja, useita teatterisovituksia ja nyt viimeksi **Dome Karukosken** ohjaama elokuva.

Juonittelua...

Elokuvan asetelma on yksinkertainen ja monesti aiemmin nähty. Olosuhteiden pakosta yhteen joutuneiden erilaisten ihmisten maailmat törmäävät. Mielensäpahoittaja loukkaa jalkansa ja joutuu hoitotoimenpiteitä odottaessaan pois normaalista ympäristöstään. Odotusaikana hänet vastoin tahtoaan kyörätään kaupunkiin jakamaan huushollia miniänsä kanssa, joka elää ”hektisiä ruuhkavuosiaan”. Mielensäpahoittajan poika taas on vähäverinen nysväin, joka jää mieluummin selailemaan pahvilaatikoon pakattuja äänilevyjä lapsuudenkotiinsa kuin tulee vaimonsa avuksi isäänsä vahtimaan.

Nimiroolissa nähdään **Antti Litja**, joka esitti roolia alunperinkin radion kuunnelmissa. Miniänä rellestää **Mari Perankoski** ja poikana viipyilee **Ilkka Forss**, jonka osuus jää kokonaisuudessa vähäiselle perustelulle.

...jaanausta ja...

Teoksen kunniaksi on sanottava, että sen tavoitteena on draamallinen kokonaisuus. Eikä se pyri liian kanssa olemaan ”hulvattoman hassu”, kuten vaikkapa pirkanmaalaisen ajatushautomon Kummelin varsin kam-mottavat leffat.

Aivan kuten Kummelin loisteliaasti sketseinä toimineet si-vallukset eivät kääntyneet pidempään muotoon, kohtaa Mielensäpahoittaja samankaltaisia ongelmia. Kirjallisissa synkissä yksinpuheluissaan päähenkilö vääntää mitä mitättömimmistä asioista monimutkaisesti, perinpohjaisesti ja ehdottomasti oikeassa ollen. Elokuvasa pitää olla myös toimintaa ja siksi kohtaamista oudon nykymaailman kanssa on alleviivattu vempainten ja ihmisten kanssa harjoitettavalla slapstick-koheltamisella ja kaupungin sähkömainosten

taivastelulla.

Tämä saa hahmon tuntumaan avuttomalta ja eksyneeltä verrattuna kirjojen periksi antamattomaan ja viehättävällä tavalla kaunaisen johdonmukaiseen jurottaajaan.

Elokuvan paras osuus ovat hyvin ohjatut mainiot näyttelijät. Antti Litjan uurteisten kasvojen tyyli ilme ja aurinkontarkka pienen komiikan taito olisivat riittäneet ilman huutomerkinä päässä törröttävää karvalakkiakin. Mari Perankoski hallitsee taitavasti roolinsa moder-

© Solar Films Marek Sabogal

nina ”Justiinana” lipeämättä vaarana olevan ylinäyttelemisen puolelle. Elokuvan hauskin ja samalla liikuttavin kohtaus on kahden miehen kohtaaminen sairaalassa, jossa **Sulevi Peltolan** esittämä kihtipotilas tekee Mielensäpahoittajalle selkoa sairautensa luonteesta tarpeettomankin yksityiskohtaisesti.

...jeesustelua.

Lopulta elokuva Mielensäpahoittajasta jää varsin yksilöotteiseksi ja ohueksi. Kaikensovittava loppu, joka kestää

loputtoman pitkään vielä sen jälkeen, kun järjenjuoksultaan hitainkin katsoja on oivaltanut mihin pyritään, alleviivaa idean tyhjiin ammentamista.

Ehkä elokuvasta voi aistia sen toisena käsikirjoittajana toimineen Kyrön hienoisen kyllästymisen koko teemaan. Langat solmitaan niin tiiviisti että on huomattavan vaikeata ajatella kahden vuoden kuluttua tehtäväksi jatko-osaa ”Mielensäpahoittajan paluu”.

Sinänsä suomalaisuudelle ominainen nyrkin taskussa puiminen ja yhtä lopu-

ton kuin iloton kielteisyys ansaitsisi tulla monipuolisemmin käsitellyksi taiteessa.

Sehän ei piirteenä ole mikään sotakupolven ja suurien ikäluokkien yksinoikeus tai saavutettu etu, vaan on ominaisuutena periytynyt nuorempien keskuuteen elinvoimaisena ja saanut aivan uutta puhtia internetin keskustelupalstojen sekä sosiaalisen median tarjoamien mahdollisuuksien myötä.

JM KOSKINEN

Työpaikkatapaturmien taajuus laskee edelleen

■ Vuonna 2013 korvattiin yhteensä 124 947 palkansaajille sattunutta työtapaturmaa. Korvatuista työtapaturmistakin 102 985 sattui työssä tai työstä johdetuissa olosuhteissa ja 21 962 kodin ja työpaikan välisellä matkalla. Työtapaturmien lukumäärä laski vuodesta 2012 noin 2 prosenttia.

Työpaikkatapaturmien taajuus laski noin prosentin. Vuonna 2013 sattui 30,2 korvattua työpaikkatapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti. Taajuustaso tarkoittaa käytännössä, että noin 21 palkansaajaa kohden korvattiin keskimäärin yksi työpaikkatapaturma.

Ennakkoarvion mukaan vuonna 2013 työtapaturmissa kuoli yhteensä 32 palkansaajaa, 20 työpaikkatapaturmissa

ja 12 työmatkatapaturmissa. Määrä on kaikkien aikojen matalin. Vuonna 2012 työtapaturmissa kuoli 48 palkansaajaa, 32 työpaikkatapaturmissa ja 16 työmatkatapaturmissa.

Lievien työtapaturmien osuus kasvaa

- Vakavien tapaturmien osuus laski noin 3 prosenttia vuonna 2013. Lievimpien työpaikkatapaturmien osuus on sen sijaan kasvanut jo useampana vuotena. Vahinkojen raportoituminen ja tilastoinnin laatu ovat kehittyneet, mikä näkyy lievimpien tapaturmien suhteellisen osuuden kasvuna, toteaa TVL:n tutkimus- ja analyysitoiminnon johtaja Mika Tynkkynen.

Tynkkynen mielestä vakavuusjakau-

man muuttuminen voi osaltaan heijastaa myös työturvallisuuden kehittymistä. Tutkimusten mukaan panostukset työturvallisuustyöhön kun vaikuttavat erityisesti vakavien tapaturmien esiintymiseen. Toisaalta kehitettäessä työturvallisuustoimintoja yrityksissä otetaan käyttöön entistä tehokkaampia tapaturma- ja vaaratilanneilmoituskäytäntöjä, jolloin suurempi osa lievemmistäkin tapauksista tulee tilastoitua. Toki lievempien tapausten osuuden kasvua selittää osaltaan myös riskialojen taantuma.

Tarkempia tilastotietoja löytyy TVL:n kotisivuilta osoitteesta: www.tvl.fi.

Täsmätietoa etuuksista ja vakuuttamisesta työkomennuksen aikana

Työkomennus ulkomaille voi vaikuttaa niin työntekijän kuin perheenkin Kela-etuuksiin, eläkkeisiin ja verotukseen. Uusittuun esitteeseen on koottu keskeiset asiat myös siitä, miten työkomennuksen aikana saa sairaanhoitoa Suomessa ja ulkomailla.

■ Kela ja Eläketurvakeskus ovat päivittäneet Työkomennus ulkomaille -esitteen. Siinä kerrotaan tiiviisti tärkeimmät sosiaaliturvaan ja eläkkeisiin liittyvät asiat, jotka työkomennukselle lähtevän työntekijän ja lähettävän työnantajan tulee tuntea ja hoitaa. Mukaan lähteviä perheenjäseniäkään ei ole unohdettu.

Ulkomaille yli vuodeksi muuttanut ei yleensä säily Suomen sosiaaliturvas-
sa. Tällainen henkilö ei saa Kelan etuuk-

sia eikä yleensä voi enää käyttää julkista terveydenhuoltoa Suomessa. Työkomennuksille lähtevät ovat kuitenkin usein erityisasemassa.

Työkomennuksille lähtevät voivat perheenjäsenineen usein säilyä komennuksensa ajan Suomen sosiaaliturvassa. Tämä edellyttää kuitenkin, että ennen työkomennusta hoidetaan tarvittavat hakemukset ja ilmoitukset Kelaan, Eläketurvakeskukseen ja maistraattiin. Myös verotukseen liittyvät asiat pitää selvittää. On myös hyvä tietää, miten toimia, jos tilanne muuttuu työkomennuksen aikana – työntekijä tai perheenjäsen sairastuu, puoliso aloittaa työnteon komennusmaassa tai työkomennus jostain syystä keskeytyy.

Asioiden hahmottamista helpottaa se, että esite on jaettu 3 lukuun: valmistautumiseen ennen työkomennusta, työkomennuksen aikaan ja sen jälkeen tehtäviin asioihin. Mukana on myös esimerk-

kejä tyypillisistä muutostilanteista, kuten työskentelymaahan tai työnantajan vaihtumisesta, tai lapsen saamisesta työkomennuksen aikana tai komennuksen keskeytymisestä esimerkiksi irtisanomisen takia.

Uusi esite on kirjoitettu työntekijää silmällä pitäen, mutta siinä on myös työnantajalle hyödyllistä tietoa. Esitteen ovat laatineet Kela ja Eläketurvakeskus yhteistyössä Verohallinnon, Västöräkkisterikeskuksen ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton (TVL) kanssa.

Julkaisu on saatavilla myöhemmin syksyllä myös painettuna ja ruotsinkielisenä. Se löytyy pdf-tiedostona mm. Kelan sivuilta kohdasta Ajankohtaista 10.10.2014.

Ammattitaudit maksavat lähes sata miljoonaa euroa vuodessa

Työterveyslaitoksen Työperäisten sairauksien rekisteriin kirjattiin vuodelta 2012 yhteensä 4 404 uutta ammattitautia tai ammattitautiepäilyä eli 18 tapausta 10 000 työllistä työntekijää kohden. Uusien tapausten lukumäärä on laskenut jo vuosia, mutta nyt lasku on tasaantumassa. Laskulle ei ole yksittäistä selittäjää.

■ Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton (TVL) tekemien laskelmien mukaan tapaturmavakuutuslaitokset maksoivat vuonna 2012 korvauksia ammattitaukeista ja ammattitautiepäilyistä yhteensä 98,8 miljoonaa euroa. Korvauksista 92,6 miljoonaa euroa (93,7 %) maksettiin tapaturmavakuutuslain ja 6,2 miljoonaa euroa (6,3 %) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain perusteella. Vuonna 2012 korvauksia maksettiin 18 768 ammattitaudista tai ammattitautiepäilystä.

Valtaosa, lähes 80 prosenttia, ammattitaukeista ja ammattitautiepäilyistä maksettavista korvauksista on eläkkeitä. Vuonna 2012 erilaisia eläkekorvauksia maksettiin yhteensä 78,9 miljoonaa euroa. Ammattitautiepäilyjen tutkimuskuluja ja ammattitautien sairaanhoitokuluja korvattiin yhteensä 10,3 miljoonaa euroa, päivärahoja 3,9 miljoonaa euroa ja haittarahakorvauksia maksettiin 2,5 miljoonaa euroa.

Yleisimmät ammattitaudit tai ammattitautiepäilyt yleisyysjärjestyksessä

Meluvammat (1 066)

Yleisimpiä ammattitaukeja tai ammattitautiepäilyjä olivat meluvammat, joita kirjattiin 1 066 tapausta. Niistä va-

kuutuslaitokset vahvistivat ammattitaukeiksi 50 prosenttia. Meluvammat ovat pääasiassa seurausta altistumisesta melulle 1990-luvulla tai jo aikaisemmin. Miehillä meluvammoja esiintyy yli kymmenkertainen määrä verrattuna naisiin.

Ihotaudit (944)

Ammatti-ihotauteja ja -tautiepäilyjä oli 944 tapausta. Vakuutuslaitokset vahvistivat ammatti-ihotaudeiksi 36 prosenttia kaikista rekisteröidyistä. Ammatti-ihotauteja esiintyi naisilla enemmän kuin miehillä. Niitä esiintyi kaikenikäisillä työntekijöillä. Heidän keski-ikänsä onkin selvästi alhaisempi kuin muissa ammattitaukeissa: 39 vuotta, kun rekisteriin ilmoitettujen henkilöiden keski-ikä on 50 vuotta.

Hengitystieallergiat (874)

Hengitystieallergioita kirjattiin 874. Ammattiastmoja ja -epäilyjä näistä oli 662, allergisia nuhia 177 ja allergisia alveoliitteja (homepölykeuhkoja) 27. Naisten osuus hengitystieallergioista oli 68 prosenttia, ja niitä esiintyi eniten 45-49-vuotiailla. Vakuutuslaitokset vahvistivat kaikista hengitystieallergioista 12 prosenttia ammattitaukeiksi. Astmoja vahvistettiin vähiten.

- Vähäinen vahvistettujen ammattiastmojen osuus ilmoitetuista osoittaa astman aiheuttajien tunnistamisen vaikeutta. Työpaikoilla on edelleen paljon sisäilmaongelmia ja kosteusvaurioita, ja koska myös hengitystieoireet ovat yleisiä, yhdistelmä johtaa usein ammattitaudin epäilyn vuoksi tutkimuksiin, huomauttaa dosentti **Panu Oksa** Työterveyslaitoksesta.

Asbestisairaudet (726)

Asbestin aiheuttamia ammattitaukeja ja ammattitautiepäilyjä kirjattiin 726 tapausta. Tavallisin asbestin aiheutta-

ma sairaus (509 tapausta) oli keuhkopussin kiinnikkeet ja paksuuntumat, jotka aiheuttavat harvoin oireita tai todettavissa olevaa keuhkojen toiminnan alenemista. Asbestoosia (asbestipölykeuhkoja) ilmoitettiin 62 ja asbestin aiheuttamaksi todettuja tai epäiltyjä syöpiä 121. Vakuutuslaitokset vahvistivat asbestisairauksista 76 prosenttia ammattitaukeiksi.

- Asbestisairaudet kehittyvät hitaasti, ja niitä esiintyy yleisimmin iäkkäillä miehillä. Kaikista asbestisairauksista todettiin 65 vuotta täyttäneillä 64 prosenttia. Vanhimmat sairastuneet olivat yli 90-vuotiaita. Nuorin, jolla rekisteröitiin ammattitautina vahvistettu asbestisairaus, oli ikäluokassa 40-44. Asbestille ovat altistuneet pääosin miehet, vain 4 % asbestisairauksista kirjattiin naisille, kuvaa Oksa.

Rasitussairaudet (465)

Rasitussairauksia kirjattiin 465. Yleisin rasitussairaus oli olkaluun sivunas-tan tulehdus. Niitä olikin lähes puolet tapauksista. Toiseksi yleisimpiä olivat jänne- ja jännetupittulehdukset. Vahvistettujen rasitussairauksien määrä oli 37 prosenttia. Naisten osuus kaikista tutkituista rasitussairauksista oli 42 prosenttia.

TYÖTERVEYSLAITOS

Ruotsissa työsuojelu ajautunut kriisiin

■ Ruotsissa työsuojelu on ajautunut kriisiin rajujen säästöjen takia. Suomi uhkaa seurata perässä, sillä Työterveyslaitoksen rahoitusta on leikattu tuntuvasti ja leikkaukset jatkuvat.

Suomen työterveyslaitosta vastaava Työelämän tutkimuslaitos lakkautettiin Ruotsissa jo vuonna 2007. Lisäksi työsuojelutarkastajien ja tarkastusten määrää on vähennetty. Ammattiliitoissa pelätään nyt, että työhön liittyvien kuolemien ja työtaturmien määrä lähtee kasvuun.

– Työsuojelutarkastajilla ei ole mitään mahdollisuutta selviytyä tehtävästään, sanoo ammattiliittojen keskusjärjestön LO:n työympäristöasiantuntija **Sten Gellerstedt**.

Hänen mukaansa raskainta työtä tekevien terveys on alkanut jo heikentyä, mikä on uutta Ruotsissa.

LO on tehnyt työsuojeluun kohdistuneiden rajujen leikkausten takia Ruotsin hallituksesta ilmoituksen YK:n alaiselle työjärjestö ILO:lle. LO:ssa toivotaan nyt, että uusi **Stefan Löfvenin** johtama hallitus ryhtyy korjaamaan tilannetta.

Palkansaajajärjestöt kritisoivat leikkauksia

SAK, STTK ja Akava ovat arvostelleet Suomen hallituksen päätöstä leikata tutkimusrahoitusta muun muassa Työterveyslaitokselta. Leikkausten takia laitos joutui viime vuonna irtisanoamaan työntekijöitään. Ensi vuonna Työterveyslaitoksen tutkimusbudjetti uhkaa kutistua noin 10 miljoonalla eurolla.

Ruotsin työsuojelun tilanteesta kirjoitti Palkkatyöläinen-lehti.

Työsuojelupalkinto Ouluun

Työterveyden Edistämisyhdistys on myöntänyt valtakunnallisen työsuojelupalkinnon työparille työsuojeluvaltuutettu **Seppo Karjalainen** ja työsuojelupäällikkö **Kimmo Leskinen** Oulun teknisestä liikelaitoksesta. Palkinnon perusteena on ansiokas yhteistyö niin työsuojelun kuin työterveyden edistämiseksi. Palkinto luovutettiin Työterveyspäivillä 21.10.2014.

Palkinnon perusteluissa on kiinnitetty erityistä huomiota aktiiviseen ja jatkuvaan työsuojelu- ja työturvallisuusasioiden parantamiseen sekä työterveyteen liittyvän yhteistoiminnan kehittämiseen työpaikoilla. He ovat tuoneet aktiivisesti esille havaittuja vaaratilanteita ja niiden pohjalta toteutettuja kehittämistoimenpiteitä.

Opas sosiaalisen median työkäyttöön

■ Työturvallisuuskeskus TTK on tuottanut digitaalisen julkaisun Sosiaalisen median työkäyttö, työsuojelunäkökulma. Se on tarkoitettu helpottamaan organisaation tai työyhteisön omien sääntöjen laadintaa. Yhteiset linjat sosiaalisen median käytöstä voidaan tehdä osana muuta työpaikan yhteistoimintaa.

Sosiaalisen median työkäyttö -oppaassa käsitellään somen käytön eeti-

tisiä periaatteita, työsuojeluun liittyviä uhkia, työpaikan eri toimijoiden vastuuta ja rooleja sekä otetaan kantaa myös rikolliseen toimintaan. Loppuun on koottu Facebookia koskevia toistuvasti työpaikalla mieltä askarruttavia kysymyksiä ja niihin vastauksia.

Opas löytyy osoitteesta:
www.ttk.fi/julkaisut kohdasta digijulkaisut.

Työturvallisuuden hintalappu

Syyskuussa 2007 suuren elintarviketuotantolaitos A:n itsenäisenä yrityksenä toimiva kunossapitoyksikkö B tilasi aliurakoitsija C:ltä huoltotyön.

Aliurakoitsijan huoltomies oli hitsaamassa jauhelihan sekoituskoneen kanteen läpivientiputkea, kun kone yllättäen käynnistyi. Huoltomies ehti huutaa työkaverilleen ”pysäytä kone”. Vaikka työkaveri painoi aivan vieressä sijainnutta hätäpysäytyskytkintä, ei kone pysähtynyt. Sekä hätäpysäytyskytkin, että luukun aukioloa tarkkaileva rajakytkin, olivat virheellisesti kytketty. Huoltomies kuoli heti.

Asianosaisille ja omaisille varsin pitkän ajan kuluttua, eli lokakuussa 2010, yritykset A ja B tuomittiin molemmat käräjäoikeudessa 20 tuhannen euron yhteisösakoihin. Lisäksi kolme yhtiöiden työturvallisuudesta vastannutta esimiestä tuomittiin viiteenkymmeneen päiväsakkoon työturvallisuusrikoksesta ja kuolemantuottamuksesta.

Kesäkuussa 2012 saman suuren elintarviketuotantolaitoksen A:n kesätyöntekijän käsi jäi puristuksiin salaatinsekoituskoneeseen, hänen painettuaan vahingossa väärää nappia. Tapaturman tutkimuksissa viranomaiselle selvisi että käyttönappien merkinnät olivat kuluineet pois ja lisäksi koneen käyttökytkinpaneeli sijaitsi niin lähellä sekoittajaa, että koneen vaara-alueelle oli mahdollista ulottua käyttökytkimiä samanaikaisesti halliten.

Huhtikuussa 2014 elintarviketuotantolaitos A tuomittiin jälleen 20 000 euron suuruiseen yhteisösakkoon työturvallisuusrikoksesta. Lisäksi kaksi työnjohta-

jaa sekä tuotantopäällikkö tuomittiin jokainen kymmeneen päiväsakkoon työturvallisuusrikoksesta.

Turvallisuustyössä yksi perusajatus on että sattuneista tapaturmista ja vaaratilanteista pitää ottaa oppia ja luonnollisesti saatu oppi tulee hyödyntää jatkossa.

On vaikeata päätyä muuhun johtopäätökseen kuin, että yritys A munasi rankasti. Eikä vain kerran – vaan kahdesti lyhyen ajan sisällä. Miksi, sitä on lähes mahdotonta ymmärtää? Miten on mahdollista, että puutteellinen koneturvallisuus, jonka seurauksena jo yksi ihmishenkihenki menetettiin, on kyseisessä yrityksessä edelleen retuperällä vielä viisi vuotta myöhemmin?

Yritystä A rangaistiin molemmissa tapauksissa yhteisösakolla. Kyynisesti ajateltuna tällaisilla mitättömillä rangaistuksilla ei suuremmille yrityksille ole mitään merkitystä. Ne pystyvät maksamaan työsuojelurikkomuksista langetettujen sakkojen kokoisia pikkusummia vaikka päivittäin. Esimiehille syytettyjen penkille joutuminen on useimmissa tapauksissa inhimillisesti ottaen varmasti kova paikka. Mutta vain inhimillisesti, kovemman tuomion saa helposti vaikkapa luvatta kalastamisesta!

Miksi joissakin suuryrityksissä sitten vähätellään työturvallisuutta? Onko niin, että taloudellisessa kurimuksessa konsernin toimitusjohtajan pohjaan painama paniikkinappula hehkuu punaisena kaikkien linjaorganisaation johtajien silmissä sokaisten heidät säästöjen varjolla toimimaan vaikka lain vastaisesti?

Mitä sitten asialle voisi tehdä? Kun nykyiset tuomiot viestittävät selkeästi että työturvallisuutta ei tarvitse ottaa

suuryrityksissä vakavasti. Tulisiko vastuun jakaantumista ravintoketjussa harvita uudestaan?

Ongelma ei mielestäni yleensä ole lähiesimiehissä, vaan heidän yläpuolellaan olevassa johtoportaan joka on vastuussa työkoneiden hankkimiseen ja niiden huoltoon liittyvästä suunnittelusta. Investoinneista siis rahanmenosta.

Näkemykseni on, että tuomioistuinten linjaa on turvallisuusasioissa selkeästi tiukennettava. Lisäksi yhteisösakon yläraja, joka on tällä hetkellä 850 000 euroa, tulisi poistaa.

Pelko siitä että törkeän laiminlyönnin aiheuttaman työtapaturman seurauksena viimeisen viivan alta katoaa jopa useita miljoonia euroja, herättäisi ehkä viimein paatuneimmankin exel-gurun kiinnostuksen.

Mielestäni suuryritysten toimintaa ei ohjaa mikään muu niin tehokkaasti kuin suuren rahan menettämisen pelko.

MARKUS BERG
TYÖSUOJELUASIAMIES
FINNAIR TECHNICAL
SERVICES OY

Tuska vai Ruska?

■ Kesä vaihtui syksyyn. Väri-
lois-
to luonnossa on ollut parhaimmillaan
viime viikkoina. Luntakin on jo saatu
muutamissa paikoissa.

Lehden ilmestyessä ruska-aika al-
kaa pohjoisesta alkaen olla jo ohi ja py-
syvämpi lumipeite saattaa peittää osaa
maasta.

Jos ruskasta puhutaan, niin miksi ot-
sikko on tuskaan taipuvainen? No, ei pu-
huta ruskasta, onhan noita jo nähty var-
sin monia. Mutta se tuska, se onkin kiin-
nostava juttu, mikä sen aiheuttaa?

Tähän maahan on saatu kuluneen ke-
sän ja syksyn aikana jos jonkinlaista so-
pimusta ja päätöstä. Toisista ei ole tah-
tonut tulla juuri mitään. Toisilla on ollut
kiire, vaan minkä takia, sitä sopii kysyä.
On sotea, eläkeuudistusta, ytteetä, irti-
sanomisia ja niin edelleen. Sinänsä eivät
mitään uusia asioita, joskin jatkuvia tus-
kailun aiheita. Ikään kuin muoti-ilmiöi-
nä tässä aikakaudessa.

Ovatko päätökset ja ratkaisut olleet oi-
keita? Varmaan ehkä joidenkin mieles-
tä, kun kerran voittajia kerrotaan ole-
van. Keitä he sitten ovat? Se ei ihan heti
valkene. Ei Ainakaan tämän kirjoitta-
jalle.

Ei, vaikka yrittää houkutella peilin
avulla. Kerro, kerro kuvastin, ken on

maassa voittaja? Kääntöpuolella ei löy-
dy kuin häviäjiä. Työttömien määrä kas-
vaa edelleen. Suuri osa nuorista on vail-
la työtä, joten eläkekertymä ei kasva. Yli-
viisikymppiset eivät kelpaa työmarkki-
noille, eivätkä eläkkeelle. Sinne pääsy-
kin karkasi – miten sitä laulussakin sa-
notaan – olen seitsenkymppinen, olen
seitsenkymppinen. Hekö ovat niitä voit-
tajia? Kuulemma eläkkeen määrä on suu-
rempi, sitten joskus. Vaan onko se ra-
ha silloin mittana paras vaihtoehto, jos
elinvuosia ei ole montaa jäljellä. Varsin-
kin, jos siitä jäljellä olevasta ajasta puolet
saattaa kulua neljän seinän sisällä sän-
kyperunana.

Mutta eläkeratkaisulla oli kiire. Se piti
saada, vaikka oli paljon kiireellisempiä-
kin asioita pöydällä, kuten nuorisotyöt-
ömyys. Ja niiden työpaikkojen luomi-
nen. Vai oliko tarkoitus tosiaan se, et-
tä kansakunta on työttömyyskortistossa
seitsemänkymppisinä?

Mielikuva nyky-yhteiskunnasta tulee
sellaiseksi, että ollaan työttöminä kolmi-
kymppisiksi ja sitten painetaan duunia
kymmenen vuotta ja siirrytään takaisin
kortistoon odottelemaan sitä eläkkeel-
le pääsyä. Siis, jos ylipäättänsä onnistu-
taan löytämään duunia, kuin myös saa-
da sitä eläkettä, jota on sitten kertynyt
runsain mitoin.

Mutta onneksi meillä on sote-uudis-
tus ja lapsilisäleikkuri, joka pelastaa
kaiken. Tosin, tietokoneiden ”viritys”
maksaa niin paljon, että kertyneet val-
tion lisätulot valuvat muutostöihin.
Kun ne on tehty, niin onkin aika muut-
taa jälleen suunnitelmia.

On tämä merkillistä menoa tässä
hyvinvointivaltiossa. Paska valuu poh-
joisesta etelään ja ydinvoimapäätösten
kanssa jahkaillaan ja pelaillaan, vaika
ydinvoimassa, kaivoksien ohella, on
monenlaista ongelmaa, jopa hyvinvoin-
tia vaarantavia tekijöitä.

Maa on myyty, kansa menköön ker-
juulle. Olkaamme iloisia ja hymyilkääm-
me koko kaluston voimalla, kellä sellai-
nen vielä on, että henkiriepu säilyy – eh-
kä.

Vaikka vähän tuntuukin siltä, että jos
et työtä tee, niin joudat henkesi heittä-
mään.

Entä ne voittajat, jaa’a, mene ja tiedä,
missä ovatkaan?

Nämä ovat kirjoittajan irrallisia mieli-
kuvia päivittäisestä uutisoinnista ja niil-
lä ei ole mitään tekemistä todellisuuden
kanssa.

Vai onko?

Teksti ja kuvat
PEKKA HINTIKKA

Oikeus kuntoutukseen selvitettävä ennen työkyvyttömyyseläkettä

Työeläkelaitosten olisi jatkossa oma-aloitteisesti selvitettävä työkyvyttömyyseläkettä hakevan henkilön oikeus ammatilliseen kuntoutukseen. Jos kuntoutuksen myöntämisedellytykset täyttyvät, henkilölle annettaisiin työkyvyttömyyseläkeratkaisun lisäksi ennakkopäätös kuntoutuksesta. Myös Kelan velvollisuutta selvittää kuntoutusmahdollisuudet ennen työkyvyttömyyseläkepäätöksen antamista korostettaisiin.

■ Kuntoutusmahdollisuuksien oma-aloitteisella selvittämällä nopeutet-

taisiin ihmisten pääsyä tarpeelliseen kuntoutukseen. Kuntoutuksen ensisijaisuutta korostavat nykyiset säännökset ovat yleisluonteisia eivätkä ne ohjaa kuntoutusmahdollisuuksien riittävän tehokasta selvittämistä. Koska henkilön on pitänyt itse hakea kuntoutusta, kuntoutuksen aloittaminen on voinut turhaan viivästyä, jos hakija on hakenut vain työkyvyttömyyseläkettä. Erityisesti sellaiset työkyvyttömyyseläkkeen hakijat, joiden työsuhde on päättynyt eikä yhteyttä työterveyshuoltoon enää ole, jättävät usein kuntoutushakemuksen tekemättä. Muutosta ehdotti työryhmä, joka selvitti osatyökykyisten työhön pääsyä ja työssä jatkamista.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2015.

Aslakista tulee AURA- kuntoutus

Kela on kehittämässä työikäisille uutta yksilöllistä AURA-kuntoutusmallia. Se korvaa aiemmin käytössä olleet Aslak- ja Tyk-kuntoutukset.

■ AURA-kuntoutuksessa asiakkaalla on aiempaa enemmän mahdollisuuksia räätälöidä kuntoutusta oman tilanteensa mukaan. Kuntoutuksen alussa kuntoutujan tilanne kartoitetaan, ja sen perusteella hänelle valitaan sopiva yhdistelmä avo- ja laitospalveluista kuntoutusta. AURA-kuntoutus voidaan toteuttaa lyhyt- tai pitkäkestoisena. Asiakkaan kuntoutuspolku rakentuu oikea-aikaisesti ja hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaan ryhmämuotoisessa kuntoutusmallissa.

Lisäksi työnantaja ja työterveyshuolto sitoutetaan kuntoutukseen aiempaa paremmin.

– Työikäisten kuntoutusta on tutkittu ja kehitetty Kelassa vuosia. Nykypäivän työelämä vaatii kuntoutukselta yhä enemmän joustavuutta. Räätälöintimahdollisuus palvelee sekä työntekijää että työnantajaa, kertoo suunnittelija **Leena Penttinen** Kelan kuntoutusryhmästä.

– Moni ei voi olla työstä pois pitkiä jaksoja kerrallaan. Joustava kuntoutuspolku tarjoaa kuntoutujalle myös avopäiviä ja käyntikertoja. Näin se huomioi myös esimerkiksi yrittäjät ja määräaikaiset työntekijät.

Uusi kuntoutusmalli otetaan käyttöön vuonna 2016.

Lisätietoja asiakkaalle

www.kela.fi/amatillisetkuntoutuspalvelut

Kuntoutusasioiden palvelunumero

020 692 205 arkisin klo 8–18

<http://twitter.com/kelakuntoutus>

Pekka Kainulainen

Kuntosalilla käynti voi auttaa kuntoutuksessa. Mikäli myös työolosuhteet ovat kunnossa, niin työuran jatkamiseen on vielä paremmat edellytykset.

Ansiopäivärahan saajien määrä on kasvussa

■ JHL:n työttömyyskassa on maksanut ansiopäivärahaa vuonna 2014 syyskuun loppuun mennessä lähes 29 000 henkilölle. Saajia on ollut jo tähän mennessä enemmän kuin edellisenä vuonna 2013 oli yhteensä. Tällöinkin kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli jo tuhansia hakijoita. Näköpiirissä ei myöskään ole, että päivärahan hakijoiden määrä vähenisi loppuvuonna 2014.

Vuorottelukorvauksen hakijoiden määrä on vuosittain ollut noin 2900 henkilöä mutta 1.9.2014 voimaan tulleiden vuorotteluvapaalainmuutosten teilläään vähentävän vuorotteluvapaan käyttöä tulevaisuudessa. Tosin vuorotteluvapaan käyttö on suurinta 50–59-vuotiaiden ikäryhmässä, joten työhistoria-edellytyksen venyttäminen 16 vuoteen (ennen 10v) tuskin tulee suuresti vuorotteluvapaan käyttöä vähentämään mutta sijaiselle asetettujen tiukennusten vaikutus sen sijaan jää nähtäväksi.

Lomautukset lisääntyneet

Päivärahan saajissa lomautettujen osuus on melko suuri ja etenkin kesäaikaan kassa maksaa lomautuksen perusteella päivärahaa yhä useammalle henkilölle. Lomautettujen määrä on kuluvana vuonna lisääntynyt ja kuten kaikkien päivärahan saajien kohdalla niin myös lomautettujen kohdalla saajia on ollut jo syyskuun 2014 lopussa hieman enemmän kuin edellisenä vuonna oli yhteensä (noin 4000 henkilöä). Lisäksi määrä on neljänneksen enemmän kuin oli vuonna 2012. Nykyisten lomautusuutisten perustella voidaan päätellä, että myös tällä saralla suuntaus on edelleen kasvamaan päin.

Osa-aikatyön tekijät päivärahan saajina

Lainsäädännöllä on viime vuosina helpotettu osa-aikatyötä tekevien mahdollisuuksia päästä sovitellun päivärahan piiriin. Ensin vuoden 2012 alussa sovitellun päivärahan työaikaarajaa nostettiin 75 prosentista 80 prosenttiin, joka mahdollisti monen esimerkiksi osa-aikaisena koulunkäyntiavustajana toimineen pääsyn päivärahan piiriin ja vuoden 2014 alusta säädettiin tuloille suojaosa, jonka ylittävät tulot vasta vaikuttavat päivärahan määrään. Nämä muutokset näkyvät sovitellun päivärahan hakijoiden määrässä, joka on myös ollut tasaisessa kasvussa. Tänä vuonna osa-aikatyön perusteella soviteltua päivärahaa on maksettu jo yli 3700 jäsenelle. Kuukausitasolla osa-aikatyötä tekeviä päivärahasaajia on keskimäärin 1500–2000 henkilöä. Lukuun kun lisätään erilaisia satunnaisia töitä tekevät sovitellun päivärahan hakijat, niin kuukausittaisen sovitellun päivärahan hakijoiden määrä on kaksinkertainen.

Keskimääräinen päivärahan saaja vuonna 2014

Keskimääräinen päivärahan suuruus vuonna 2014 on ollut 52,97 euroa päivässä. Päivärahaa maksetaan viideltä päivältä viikossa ja kuukausitasolle muunnettuna (x21,5 päivää) keskimääräinen päivärahan saaja on kuluvana vuonna saanut päivärahaa 1138,86 e/kk. Päivärahan saajista valtaosa eli jopa yli 75 prosenttia on naisia. Ikäjakautuman mukaan päivärahan saajista suurin ikäryhmä ovat yli 55-vuotiaat jäsenet mutta saajien lukumäärä

on edellisiin vuosiin verrattuna alkanut kasvamaan alle 30-vuotiaiden sekä yli 45-vuotiaiden jäsenten osalta.

Päivärahan maksaminen

Lisääntyneistä hakijamääristä huolimatta JHL:n työttömyyskassa on onnistunut pitämään päivarahahakemusten käsittelyajat hyvällä tasolla. Vuoden 2014 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana päivarahahakemukset on käsitelty keskimäärin alle 9 päivässä ja mediaani on ollut 4,5 päivää. Suhteessa muihin työttömyyskassoihin ovat käsittelyajat olleet huomattavan paljon keskimääräistä parempia. Kassan yleisistä käsittelytilanetta voi jokainen seurata kassan nettisivuilta käsittelytilanepalvelun kautta, jonne hakemustilanne päivittyy tunnin välein.

Kirjautuminen eWertti Nettikassaan

Kirjaudu eWertti Nettikassaan sisään jäsennumerollasi, jonka sait JHL:n työttömyyskassasta tammi-kuussa 2014. Jäsennumero on palvelun käyttäjätunnus. Salasana on ensimmäisellä kirjautumiskerralla henkilötunnuksesi. Palveluun ei pääse kirjautumaan liiton jäsennumerolla.

Sinulle räätälöity henkivartija

Haluamme pitää sinusta huolta ja turvata kaikin arvokkaimman - henkesi. Itsesi vakuuttaminen on vastuun ottamista ja huolenpitoa sinulle kaikkein tärkeimmistä ihmisistä. Turvan Henkikulta on sinun oma henkivartijasi, jonka avulla turvaat läheistesi taloudellisen toimeentulon ja arjen jatkuvuuden kuolestasi jälkeen lainoista tai muista vastuista huolimatta.

Lupaamme vartioida ja pitää huolta

Jos unohtamme ottaa henkivakuuttamisen kanssasi puheeksi 1.9.-31.12.2014, saat yhden tapaturmavakuutuksen itsellesi tai perheenjäsenellesi vuodeksi 1 eurolla.

Vakuutamme auton, kodin... entä itsemme?

Henkikulta on ammattiliittojen jäsenille ja heidän perheenjäsenilleen räätälöity henkivakuutus, siksi se on **edullisempi** kuin normaalit henkivakuutukset. Edunsaajasi saavat kertakorvauksen, jonka voit vapaasti valita aina 300 000 € asti.

Tutustu ja ota yhteyttä

Nyt on hyvä tarkistuttaa itsesi ja perheesi vakuutusturva. Lue lisää ja tilaa henkivartija osoitteessa www.henkikulta.fi. Voit myös soittaa tai tulla käymään, tervetuloa.

Kuolemanvaravakuutuksen myöntää LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö.

Olemme asiakkaidemme omistama keskinäinen vakuutusyhtiö ja tarjoamme erityisesti ammattiliittojen jäsenille etuja ja räätälöityjä tuotteita. Palvelemme numerossa **01019 5110** ma-pe 8-18 sekä verkossa osoitteessa www.turva.fi

Sopivat yöunet vähentävät sairauspoissaoloja

Tuore tutkimus osoittaa, että unen pituus on yhteydessä sairauspoissaolojen määrään. Optimaalinen yönun pituus on 7-8 tuntia. Tämän verran nukkuvilla on vähemmän sairauspoissaoloja kuin niillä, jotka nukkuivat vähemmän kuin 6 tuntia tai enemmän kuin 9 tuntia yössä.

Unettomuus, herääminen liian aikaisin, väsymyksen tunne ja unilääkkeiden käyttö lisäsivät myös sairauspoissaolopäivien lukumäärää, sen jälkeen kun työ, terveydentila ja muut uneen ja sairauspoissaoloihin vaikuttavat tekijät oli huomioitu.

– Optimaalinen unen pituus on tärkeää, sillä liian pitkä tai liian lyhyt yöuni voivat kertoa terveysongelmista ja lisätä

poissaoloja työstä, kertoo erikoistutkija **Tea Lallukka** Työterveyslaitoksesta. Viisi tuntia tai vähemmän nukkuvat tai 10 tuntia tai enemmän nukkuvat olivat vuosittain noin 5-9 päivää enemmän poissa töistä kuin optimaalisen ajan nukkuvat.

Tutkimuksessa käytettiin uutta menetelmää, jonka avulla saatiin laskettua vuosittainen keskimääräinen sairauspoissaolopäivien lukumäärä sellaisille, jotka eivät kärsi unihäiriöistä että niistä kärsiville. Menetelmän ansiosta pystytään laskemaan myös sairauspoissaolojen kustannukset. Laskelmat osoittavat, että jos uneen liittyvät häiriöt saataisiin kokonaan poistettua, sairauspoissaolojen aiheuttamat kustannukset vähenisivät jopa 28 prosenttia. Hypoteettinen arvio perustuu vain unihäiriöiden suoriin kustannuksiin, eikä se sisällä esimerkiksi unihäiriöiden lääkityksen ja muiden terveydenhuoltopal-

veluiden käytön aiheuttamia kustannuksia, tai unettomuuden vaikutusta tuottavuuteen ja esimerkiksi onnettomuuksiin työpaikoilla.

– Unettomuuteen pitäisi puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta voitaisiin estää unettomuusoireiden kroonistuminen ja siten vähentää sairauspoissaoloja sekä terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn heikkenemistä, sanoo Lallukka. Unettomuus voi pitkittyessään aiheuttaa jopa työkyvyttömyyttä. Unettomuuden onnistunut ehkäisy ja hoito paitsi edistävät työntekijöiden terveyttä ja työkykyä, voivat johtaa huomattaviin säästöihin alentamalla sairauspoissaolojen kustannuksia.

Työterveyslaitoksen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Helsingin yliopiston tutkimusta rahoittivat Työhyvinvoinnin laitos, Suomen Akatemia sekä Työsuojelurahasto.

SMU ja TTT Teollisuuden palkansaajien jäseniksi

Teollisuuden palkansaajat TP saa uusia jäseniä. Järjestön hallitus on 15.10 hyväksynyt TP:n jäseniksi Suomen Merimies-Unioni SMU:n sekä Tekniikan ja Tiedon Toimihenkilöt TTT:n. Kummankin järjestön jäsenyys astuu voimaan välittömästi.

Päätöksen jälkeen Teollisuuden palkansaajiin kuuluu yhteensä 17 ammattiliittoa kaikista eri palkansaajien keskusjärjestöistä.

– Tämänpäiväinen päätös on omiaan vahvistamaan TP:n rivejä. Tämä antaa meille entistäkin leveämmät hartiat, kun ajamme yhteisiä tavoitteitam-

me niin työmarkkinoilla kuin yleisemmin yhteiskunnassa, TP:n puheenjohtaja **Riku Aalto** sanoo.

Suomen Merimies-Unionissa uskotaan, että teollisuuden yhteisrintamaan liittyminen hyödyttää myös teollisuutta ja vientiä tukevia liittoja ja niiden jäseniä.

– Uskon, että tällä on koko palkansaajaliikkeen edunvalvontaa vahvistava vaikutus. Työnantajat ovat viime aikoina tiivistäneet rivejään ja niin meidänkin pitää tehdä. Teollisuuden palkansaajat tarjoaa myös kuljetussektorin liitoille luontevan yhteistyömuodon, sanoo SMU:n puheenjohtaja **Simo Zitting**. Merimies-

Unionin jäsenyyden myötä koko kuljetusala on nyt mukana TP:ssä.

STTK-laisen Tekniikan ja Tiedon Toimihenkilöiden puheenjohtaja Heikki Tuominen muistuttaa, että ammattiliitoilla on hyvin paljon yhteisiä tavoitteita myös yli keskusjärjestörajojen.

– Valtio on viime aikoina ulkoistanut paljon liiketoimintojaan ja kehitys jatkuu tulevaisuudessa. Me haluamme olla mukana palkansaajarintaman yhteisissä pöydissä, TTT:n puheenjohtaja **Heikki Tuominen** korostaa. TTT:n jäsenistä noin kolmannes työskentelee yksityissektorilla.

Uusi opas vastaa työelämäkysymyksiin 13 kielellä

Miten haen töitä, mikä on työehtosopimus tai mitä tarkoittaa työterveyshuolto? Voiko esimies olla nainen? Muun muassa näihin kysymyksiin vastaa Työterveyslaitoksen uusi opas **Töissä Suomessa** – tietoa maahanmuuttajille. Opas on julkaistu 13 kielellä.

■ Maahanmuuttajien menestyksessä integrointi suomalaisille työmarkkinoille on ensiarvoisen tärkeää, etenkin ajatellen tulevaisuuden työvoimatarpeita.

– Erityisesti monikulttuuristuvilla PK-sektorin työpaikoilla on ollut pula

maahanmuuttajille suunnatusta kattavasta ja ajankohtaisesta työelämätietaudesta. Työpaikoilla on kaivattu myös työyhteisön toimintaa tukevia välineitä esimiesten ja henkilöstöhallinnon tarpeisiin, toteaa tutkija **Kirsi Yli-Kaitala** Työterveyslaitoksesta.

Opas syntyi Työterveyslaitoksen Toimiva monikulttuurinen työpaikka-hankkeessa. Opas löytyy verkosta osoitteesta www.ttl.fi/toissasuomessa ja se on saatavilla maksutta 13 kielellä: suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, venäjäksi, viroksi, somaliksi, arabiaksi, saksaksi, kurdiksi, kiinaksi, vietnamiksi ja thain kielellä. Esimerkiksi thain ja vietnamin kielellä on aiemmin ollut hyvin niukasti suomalaista työelämää koskevaa tietoa tarjolla.

UNIONIN ILMESTYMINEN 2014

Numero 5 ilmestyy 19.12.
aineisto toimitukseen 1.12.

ILMOITUSKOOT JA HINNAT (alv 0%)

koko sivu, 180 x 230 mm, 240 €
1/2 sivua, 180 x 115 mm, 120 €
2/6 sivua, 118 x 115 mm, 80 €
1/6 sivua, 57 x 115 mm, 40 €

Äijää väsyttää Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen 85 § mukaisesti. ▶

KUVAKULMA

Työnantajan vaihtuminen

Huolehdi jäsenyydestäsi

Jäsentietojen muutoksista tulee ilmoittaa liittoon. Jäsen-tietolomakkeella voi tehdä liittymisen lisäksi kaikki jäse-nyyteen liittyvät muutokset. Lomakkeita saa luottamus-miehiltä ja jäsenkirjureilta. Lomakkeen voi myös tulostaa liiton nettisivuilta. Sieltä löy-tyvät myös täyttöohjeet.

■ Työnantajan vaihtuessa ilmailualal- la tulee täyttää jäsentietolomake ja toi- mittaa se uuden työnantajan allekirjoi- tettavaksi, mikäli haluaa, että työnan-

taja perii jäsenmaksun. Jos haluat, että liitto tekee ilmoituksen puolestasi, pos- tita lomake suoraan liittoon allekirjoi- tuksellasi varustettuna. Mikäli kyse on yritysjärjestelystä ole yhteydessä luot- tamusmieheen, niin hän antaa ohjeet muutosten hoitamisesta.

Jäsentietolomakkeen voi postittaa liit- toon ilmaiseksi laittamalla kirjekuoreen osoitteeksi: Ilmailualan Unioni IAU ry, Tunnus 5015942, 00003 VASTAUSLÄ- HETYS.

Itse maksavien jäsenten tulee ilmoit- taa liittoon työnantajan vaihtumisesta ja pyytää liitosta maksuviitteet maksun suorittamiseksi. Maksuviitteet saa lä-

hettämällä sähköpostin osoitteeseen jasenasiat@iau.fi tai soittamalla Ari Miet- tiselle numeroon (09) 4785 7228. Mak- suviitteitä pyydetessä tulee ilmoittaa aikaväli johon maksu kohdistuu ja hen- kilötunnus.

Siirryttäessä toiselle alalle haetaan jä- senyyttä uudesta liitosta ja se ilmoittaa liiton vaihdosta.

Jäsenmaksu pitää sisällään myös työt- tömyyskassan jäsenmaksun, joten myös tämän takia on tärkeää, että jäsenmak- sujien perintään ei tule katkoja. Mikä- li työnantaja huolehtii jäsenmaksun pe- rinnästä, tarkista vielä tilinauhastasi et- tä maksu on peritty palkastasi.

Ilmailualan Unioni IAU ry

John Stenbergin rantaa 6
PL 337
00531 HELSINKI

Puhelin: (09) 4785 71 (vaihe)
faksi: (09) 4785 7250
sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi
kotisivut: www.iau.fi

Puheenjohtaja	Juhani Haapasaari	(09) 4785 7220
Varapuheenjohtaja	Reijo Hautamäki	(09) 4785 7221
Liittosihteeri	Juha-Matti Koskinen	(09) 4785 7223
Sopimussihteeri	Arto Kujala	(09) 4785 7222
Työympäristösihteeri	Pekka Kainulainen	(09) 4785 7227
Taloussihteeri	Ari Miettinen	(09) 4785 7228

Jäsenasiat: Ari Miettinen (09) 4785 7228
jasenasiat@iau.fi

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

PL 100, 00531 Helsinki

Henkilökohtainen puhelinpalvelu ma–pe klo 9–15
ja eEmeli-neuvoja 24 h/vrk numerossa

010 190 300

sähköinen asiakaspalvelu: www.jhl.fi/
tyottomyyskassa

faksi: 010 7703 235
email: tkassa@jhl.fi

On aika vaikuttaa

LUOTTAMUSMIESVALINNAT

1.12.2014 – 31.1.2015

Luottamusmies toimii
työntekijöiden edustajana
kun neuvotellaan sopimusten
ja lakien soveltamisesta tai
työelämän kehittämiseen
liittyvistä asioista. Hän
myös edustaa työntekijöitä
työntekijöiden ja työnantajan
välisissä erimielisyyksissä.

■ Joulutammikuussa valitaan pääluottamusmiehet ja työalueiden luottamusmiehet.

Pääluottamusmiehen valitsevat keskuudestaan Ilmailualan Unionin ammattiosastojen jäsenet. Isommissa, tai laajalla alueella toimivissa yrityksissä valitaan lisäksi työalueiden luottamusmiehiä.

Luottamusmiehillä on erittäin tärkeä rooli työntekijöiden edustajina työpaikoilla, kannattaa siis porukalla käydä vakavia keskusteluja ehdolle asetettavien henkilöiden halusta ja mahdollisuuksista toimia parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden eduksi.